

Horváth Piroska

Kényszerleszállás
(2011 szeptember 11)

Halifax

Horváth Piroska

Kényszerleszállás

(2001 szeptember 11)

Halifax

*Szeretettel és köszönettel ajánlom írásomat
mindazoknak, akik a kritikus időszakban izgultak
értem és várták, hogy szerencsésen hazatérjek.*

Művészi és technikai kivitelezés:
Breuer Mária

2002

Amerikába indultam...

2001 szeptember 11

Szomorú borús időben kísért el Marika a müncheni reptérre. Már nyolckor (!) elindultunk Ingolstadtból, nehogy véletlenül dugóba kerüljünk, s ne érjük el a 12 órás gépet. Kilenckor már meg is érkeztünk, mert semmi probléma nem adódott az úton.

Akár egy évvel ezelőtt,- úgy látszik ez már hagyománnyá vált – Marika kávét rendelt s hozzá egy-egy süteményt. Még oktatott keveset „reptértanból“, majd kitöltötte a kérdőíveket. Nekem igen reszketett hozzá a kezem, izgatott voltam. Búcsúztunk. Meleg ölelésével feltöltött energiával, életerővel. Szükségem volt rá, mert eléggé trotyty hangulatban voltam.

Azzal melegszívű, figyelmes gyermekem ott is hagyott, mert vissza kellett mennie dolgozni.

Pontosan 12-kor szálltunk fel az United Airlines-al, rövidesen magunk alá temetve a szemerkélő szürkeséget. Fehér báránnyelűk közé emelkedtünk, majd azokat is lenthagytuk, mélyen alólunk néztek fel ránk.

Ragyogó napsütésben utazunk, és remélem zökkenő mentesen,- mondtam rá diktafonomra.

Egy órákor sóskeksz csomagocskákat kapunk, meg narancslevet (én azt kértem), majd nemsokára csipesszel forró szalvétákat osztogatnak.

Kár, hogy csak előrehajolva tudok letekinteni, mert bár ablaknál ülök, a repülő szárnya felfogja a kilátást. Igaz, nem is volna mit lássak, az Atlanti-óceán fölött repülünk. Lent csak felhők látszanak, fent meg erős napsütésben tündöklő ragyogó égbolt. A nagy egyhangúságban változatosságot jelent az, hogy végre két felhőgomolyag közt megpillantom az óceánt s rajta egy „cammogó“ hajót. A képet hamar eltakarja egy újabb felhődunna.

Kettőkor osztják az ebédet. Mit kérek, csirkét-e vagy pasztát? - hangzik el a rutin-kérdés. Csirkét választok. Pürét, dresszinget, kétféle salátát kapok hozzá, meg egy tortaszeletet. Kávé, tea, ásványvíz, narancsszörp következik. Ettem, jól érzem magam.

Két és fél óra elteltével – mivel lábam már kezd zsibbadni,- végre felállok azzal az indokkal, hogy megyek a vécére. A repülőben ugyanis senki nem sétál ok nélkül, hanem csakis ilyen célból.

Idős nő mellé kaptam helyet, 77 éves. Én a 65 évemmel fiatalnak érzem magam mellette, bár lehet ő is úgy érzi hogy íme, nem is látszik a köztünk lévő 12 év. Mert a hölgy szálegyenes, csinos, sovány, simabőrű. Sokszor járt már Amerikában, beszéli a nyelvet. Őt is várja tolokocsi Washingtonban, akárcsak engem. Lássuk milyen lesz. Majd megyek utána, teszem amit ő tesz, ő már tapasztalt, én kezdő tolokocsis vagyok.

A gyermekeim ugyanis otthon megrendelték nekem a repülőjegy mellé a tolokocsit, hogy ne legyen gondom a washingtoni átszállásnál semmire. Az illetőnek csak odaadom a jegyemet, az majd kiveszi a csomagjaimat, becsekkel s elszállít a Pittsburghbe induló járáshoz. Nekem abszolút semmi, de semmi dolgom nem lesz!!! Nyugodtan indítottak útra a nagyvilágba, tudván, hogy minden el van intézve, semmi komplikáció nem léphet fel. Én legyek nyugodt, mások fognak rólam gondoskodni.

Kilenc és fél órát repülünk összesen - jegyzem fel a füzetbe, még van 4 óra. Igazán jól bírom, szép simán megy a gép, de nem tudom miért kell egyfolytában a székhez legyünk szíjjazva. A lábam türelmetlenkedik, megint felállok, megpróbálok előremenni a pilótafülke közelében lévő vécére, de visszaküldenek, hogy üljek le a helyemre s kötzem le magam. Nősz! Bizony rosszul esik, hogy ilyen kategórikusan visszaparancsolnak.

Erősen süt a nap, lent most nem felhők látszanak, hanem az óceán hullámai. Tán nem is hullámszik, inkább csak fodrozódik a vize.

Jól megoldozta gyomromat ez a sokféle ital, amit felhajtottam. Úgy burrog a hasam, hogy versenyre kel a repülő zúgásával.

Olvasgatni próbálok lehúzott redőny mellett. Ha rám süt a nap melegem van, így kellemebb ülni a légkondicionált térben. Néha kissé megemelem a redőt, de mindannyiszor engedem is rögtön vissza, úgyszincs látnivaló, odalent felhőtakaró rejti el az óceánt. Tanulmányozom a repülési dokumentokat, mit kell tennem, ha uram bocsá' véletlenül mégsem várna tolokocsi. Tanulom a röptéri angol kifejezéseket, amelyeket kiírtam magamnak. Visszaviszem az órát, mert Amerikában most nem délután hat van, hanem éppen dél.

A Boeing 767-300-as géppel utazom. Münchenből 12-kor indultam el, 15.30-kor érkezem Washingtonba. Tovább van csatlakozásom 17.20-kor a Jetstream 41 géppel Pittsburghba, oda érkezem 19.35-kor. Ha minden rendben lesz. Remélem. A tolókocsi vár, a lábam jól viselkedik, milyen probléma adódhatna?

Tovább tanulmányozom irataimat. Visszafelé október 16-án repülök. Pittsburghból indulok 13.10-kor, aztán megérkezem Washingtonba 14.22-kor szintén a Jetstream 41 géppel. Ott majd 3 óra 10 percet várok. 17.35-kor indulok Washingtonból, s másnap reggel érkezem meg Münchenbe 7.55-kor, a Boeing 767-300-as géppel. Jé, ugyanazokkal a gépekkel utazom visszafelé is!

Beteszem táskámba a dokumentumokat, már kívülről tudok mindent, de még órák vannak hátra. Az övet nem oldhatjuk meg derekunkon, figyelmeztetnek a vörös vészlámpák.

Közben kissé megemelve a redőt kipillantok s örömmel tapasztalom, hogy immár megjelent a szárazföld. Útitársam szerint képzelődöm, még nincs itt az ideje...

Visszafordulok, meresztem a szemem, valóban csak víz van odalenn. De ni, ott távolabb megint földet látok!!!

Az nem lehet,- lombos le újra a hölgy. Amerika még messze van.

De én tisztán látok hegyeket, tavakat, sőt már utakat is!!! Házakat is látok!!! Nem izgatom vele többet a Fraut, úgyse hisz nekem, dehát végülis én ülök az ablak mellett, ő lekötözve nem láthat semmit a székéről. Mindegy.

Inkább behunyom szemem és gondolkozom.

Ez lesz a harmadik nyaralásom az idén. Egyiptom exotikus ország volt, a francia tengerpart romantikus.

Emez vajon milyen lesz?!...

...Kanadába érkeztem

Élünk!!!

Megtapsoltuk a sikeres landolás után a pilóta teljesítményét. A legfontosabb, hogy élünk!!!

Halifaxon a röptéren állunk sok-sok repülővel együtt, bezárva! - rögzítettem kicsi diktafonomra,- a külvilágtól elzárva. Semmi telefonálási lehetőségem nincs, csak annyit tudok, amit elárult a személyzet. Ők már öt órája értesültek arról, hogy New Yorkban terroristák eltérítettek két gépet s belerepültek vele a World Trade Centerbe. Sok ember esett áldozatul, örülünk, hogy mi sértetlenül értünk földet Kanadában. Azonkívül még két repülő zuhant le, - mondták,- egyik Washingtonban, másik Pittsburghben. Uramisten!!!

Mi élünk! Igaz, hogy bezárva, duzzadt lábakkal, egy istenháta mögötti röptéren, ahol emberek nem mozognak, csak repülők állnak szorosan egymás mellett, de élünk! Kint temetői hangulat uralkodik, semmi mozgás, síri csend. Bent zúg (még) a klímaberendezés, ki tudja az is meddig. Hosszú órák elteltével végre hoznak legalább innivalót. Vajon meddig tart a vízkészletünk? A lábaim el vannak dagadva, de hallgassak,- élünk! A cápák nem faltak fel, de kis hijján a terroristák robbantottak fel. Azaz könnyen minket is felrobbanthattak volna.

Egy távoli irányítótornyon kívül semmi épület a láthatáron, csak köröskörül erdő. Azt is gondoltam, hogy nyikorogva, hörögve, dudálva a fák tetejére száll le a gépünk, aztán látva a sok repülőt, megállapítottam, hogy valószínűleg katonai röpterre érkeztünk. A hangosbemondó ereszkedés közben előbb azzal a magyarázattal „etetett“ minket, hogy Washingtonban vihar van, nem tudunk leszállni, utána meg azzal hogy tüzelőanyagot kell felvegyen a gép Kanadában.

A személyzet már öt órával előtte tudta mi történt, de nem volt szabad eláruljanak semmit, nehogy pánik törjön ki a fedélzeten.

A német nyelven jól beszélő amerikai légikisasszonyunk bizalmasan mesélte, mint valami titkot, hogy ők már hetek óta érezték, valami készülődik. Figyelmeztették őket, hogy lehetőleg ne beszéljenek angolul odaát Európában. Jól nézünk ki!- hallgattuk megbotránkozva és hitetlenkedve.

Legjobb volna visszarepülni Németországba, dehát a csoportunkban alig van pár német, a legtöbb amerikai, akik szabadságról térnek haza Európából.

Még süt a nap, de kihalt a röptér az erdőrengeteg közepén. Még működik a klímaberendezés. Még látjuk egymást, de mi lesz éjjel?! És holnap? Meddig maradunk itt a világ végén? Vajon miért nem fordultunk vissza, ha már az úton értesültek arról, hogy mi történt? Világos: mert amerikai gépről van szó, nem pedig németről. Kanada legalább a „szomszédban“ van...

Vajon hazakerülök valaha?! Vajon látom még enyéimet?! Otthon most éjfél van, itt csak este hét,- öt óra az időeltolódás. Szorít a cipőm, ledobtam a lábamról, de nem merek zokniban felállni, mégcsak az kellene, hogy megint begyulladjon a sarkom.

Haza! Haza! Nem kell Amerika, nem kell Kanada, haza akarok menni! Haza! Haza az enyéimhez!!! Kitérlöm a szemem sarkában megjelent könnycseppet s próbálok erős maradni.

Vajon otthon tudják, hogy mi történt?

Többet mint mi itt a bezárt, világtól elzárt repülőtérben,- nyugtattak meg, - közben ugyanis megindult a handyzás. Valakinek a másik sorból sikerült telefonálnia Németországba, otthon már tudják azt is, hogy a gépünk Halifaxban áll,- terjedt el futótűzként a hír. Vajon az enyéim már lefeküdtek? Vajon ők tudnak-e egyáltalán a dologról, vagy békésen alszanak?

Látom az ablakon, hogy a szomszéd repülőnek kinyitották az ajtaját, valaki kiállt filmezni. Pár perc után újra visszahúzódik, tovább semmi mozgás. Csend.

A légikisasszonyunk adott két telefonszámot, hogy azon megpróbálhatjuk felhívni hozzátartozóinkat: 1-800, Call ATT és a másik: 1/.../555-1212. Ez a pont, pont, pont azt jelenti, hogy angolul mondanak egy szöveget, amire válaszolni kell szintén angolul,- mondta. Jól nézek ki! Ez számomra használhatatlan.

Beszélik, hogy 63 repülő áll itt a halifaxi röptéren, mint a heringek, semmi megmozdulási lehetőségük nincs.

Éjfél van, kezdenek szendvicseket osztogatni. Fél egykor végre én is kapok egy apróka forró sajtos szendvicset. Jólesett, alaposan megéheztem. Közben tévét nézek, előttem, a szék támláján van a mini képernyő. Ideig-óráig leköti figyelmemet a Chocolate című francia film. Angol szinkron, így a szöveget nem értem, csak az eseményeket figyelem, azt is csak félig. Az eszem máshol jár.

Bemondták, hogy kezdik leszállítani az utasokat, de mi későbbre kerülünk sorra, mert az utolsók közt érkeztünk. De hátha még ez éjjel kiengednek minket is! És hátha valahol még le is tudunk majd feküdni! Nagyon jó volna, bár kicsi a remény, hisz több ezer emberről kell gondoskodjanak.

Éjjel fél kettőkor végre kinyitották a gépünk ajtaját, sorra leszálltunk a lépcsőn, a várakozó tolókocsik egyikébe gyorsan beültem s az rohant velem árkon-bokron át a tömeggel együtt egy várakozó buszhoz. Vajon hova visznek? Uramisten mi lesz velünk? A csomagjaink benne maradtak a repülőben. Vajon ez nem azt jelenti, hogy délután folytathatjuk utunkat? Egyáltalán nem biztos, – hessentem el a reményt. Most otthon reggel fél hét van, az enyéim most kelnek.

Iskolai buszra tuszkolódtunk fel, ahol mindenkit leellenőriztek, „lekádereztek“ s máris robogtunk Halifax peremrészére egy katonai állomásra. Ott egy nagy étkezőteremben gyülekeztünk. Rettentően néztünk ki, gyűrötten, sápadtan, borzosan. Szétosztottak, ki hova megy lefeküdni. Én a közeli épület negyedik emeletén az egyszemélyes J 10-es szobát kaptam. Mindenkinek adtak három lepedőt és három törülközőt. Patyolat fehérreket. Felcammogtam szállásomra, de az ágyamon sem párnát sem pokrócot nem találtam. Annyi baj legyen! Kiszabadítottam lábaimat a cipőből, levetkőztem, utolsó erőmet összeszedve még letussoltam meleg vízzel – persze szappan nélkül, hisz az nem volt nálam. Volt viszont egy annál fontosabb dolog, aminek most különösen nagy hasznát vettem, egy kispárna, amit az útra hoztam magammal. Kivettem csomagomból, elhelyeztem a vaságyon, magamra csavartam az egyik lepedőt, a másikat alá, a harmadikat magamra terítettem, s végre vízszintes helyzetben mély álomba zuhantam. Mosollyal az arcomon, mert elalvás előtt még felrémelett előttem a szöveg, amit az étkező ajtaján olvastam:

Have a great Day! (Legyen egy nagyszerű napod!)

Gyanús előjelek

Ha jól visszagondolok, volt néhány előjel, amely megpróbált visszatartani attól, hogy ne utazzak éppen 2001 szeptember 11-én, a horror napján.

Még májusban, az egyiptomi piramisoknál, a kibírhatatlan forró homokban kezdtem érezni, hogy egyre jobban fáj a bal sarkom. Hazakerülve a riedi házi orvosom megállapította, hogy sarkantyú képződött a sarokcsontra, de nem probléma, ad gyógyszert, attól elmúlnak a fájdalmak. De ha esetleg továbbra is fáj, öt nap múlva jöjjenek vissza. Visszaszántikáltam, hogy még rosszabb a helyzet, minden egyes lépés olyan fájdalommal jár, mintha rózsatüskébe lépnék.

Féltem a közelgő amerikai úttól, de bíztam benne, hogy addig majd csak elmúlik a fájdalom. Nem múlt el sem júniusban, sem júliusban. A repülőjegyem már a kezemben volt. Készítettem cipőbetétet, vásároltam gyógycipőket, de semmi nem segített.

Augusztusban a sürgősségi osztályra kerültem, ott röntgennel megerősítették a házi orvos helyes diagnózisát, hogy igenis sarkantyú képződött és felírtak egy kezelést, majd visszarendeltek kontrollra szeptember 10-re, még hozzá déli 12 órára. A repülöm másnap indult volna Münchenből.

Mit tegyek? Egy orvosi programálást, ha az ember nem tud megjelenni, azt telefonon feltétlenül le kell mondani. De mit mondjak, miért nem tudok ott lenni? Mert repülök Amerikába? Akkor nem vagyok beteg. De az vagyok, még hozzá nagyon! A repülőjegyet se tudom visszamondani, mert ilyen olcsót nem kapok többet, de különben sem lehet visszaadni, mert nem kötöttünk rá biztosítást, tehát elveszítem az egészet. Nem gyerekjáték. De el se tudok menni ilyen lábbal Amerikába! Az átszállásnál képtelen vagyok a röptéri hatalmas távolságokat megtenni még önmagamban sem, nemhogy kézipoggyással. Azonkívül odaát két család intézte úgy a programját, szabadságát, hogy velem tudjon foglalkozni az előre rögzített időszakban.

Ez az orvosi terminus végülis megoldódott, mert a nagy fájdalmak miatt már előbb, augusztus elején kórházba kerültem. Injekciót kaptam a sarkomba a gyulladás helyére, meg a jobb csípőembe, mert közben az is „visítani kezdett“. Azzal engedtek haza, hogy 4-5 nap múlva elmúlik a fájdalom. Egészen biztos, hogy elmúlik. Hát nem múlt el. Makacsul tartott. Közben visszamentem Németországba, hogy ott kíméljem a lábam, ne járkaljak ennivaló után az üzletbe s cipeljem haza a vásárolt dolgokat. Ott vártam a csodát, miközben az augusztus is szaladt ki lábam alól.

Végre, – az valóban csodák csodája volt– a Tata készítette fekete nadálytő kenőcs pár nap után hatott. Te jó ég! - nem akartam elhinni. A fájdalmak (szinte!) megszűntek 3-4 nappal a repülés időpontja előtt. (Két doboz nadálytő kenőcsöt csomagoltam oda Amerikába!)

Úgy érzem, hogy nekem ez a lábfájás nem véletlenül tartott olyan sokáig. Talán meg akart akadályozni abban, hogy elutazzak. S mikor „látta“, hogy nem állok el a teremtől, közvetlenül az indulás előtt: elmúlt!

De ezalatt még két újabb terminus jött közbe, az más jellegű volt, a lakásommal kapcsolatos. A háztömbünkben ugyanis általános javítás folyt. Az egyik szeptember 6-ra, a másik szeptember 12-re esett. Az elsőre visszamentem Németországból, a másodikra a fiam utazott le Bécsből. Ezt az előjelt se vettem figyelembe.

Még azt is figyelmeztetésnek tekintem, hogy az utazás előtti napokban végig rossz előérzet gyötört. Ez lelki probléma volt, nem fizikai.

Marikának mind hagykoztam, hogyha valami történik velem, hogyan cselekedjen. Erikának adtam magamról egy fényképet azzal, hogy én most elmegyek nagyon messzire s az legyen az övé... Közben könnyek gyűltek a szemembe. Repdesnem kellett volna az örömtől, hogy megyek, nem pedig könnyeznem!

Aztán - bár viccnek szántam - állandóan morbid, célozgató megjegyzéseket tettem otthon az utóbbi napokban: ha élve hazakerülök... meg hagykoztam, ha netalán...

Szóval mindezek gyanús előjelek voltak, amelyekre tulajdonképpen fel kellett volna figyelnem.

És érdekes, egyáltalán nem örömet éreztem azért, hogy repülök Amerikába, hanem inkább félelem rejtőzött bennem. Csak egyedül annak örültem, hogy a lábam meggyógyult.

Az akadályok tehát nem tudtak visszatartani, szeptember 11-én indultam, még hozzá (szinte teljesen) egészséges lábbal.

Marikának a munkahelyén aznap végig rossz érzése volt. Egyszer ránézett az órájára, s számolgatni kezdte, hogy Édes immár három órája indult el, most körülbelül hol lehet? Jaj, csak éppen érkezzon meg szerencsésen! Hát körülbelül akkor, indulásunk után három órával történt a tragédia New Yorkban. Csak akkor ő még nem tudta. Mint ahogy én sem tudtam a repülőben.

Mi az utasok semmit nem sejtettünk, csak a személyzet tudott róla. Az viszont a legkisebb jelét sem mutatta, hogy valami baj volna, de félve attól, nehogy közöttünk is rejtőzön terrorista, elbarrikádozták a gép vezetőjét és a fedélzeten tartózkodó két másik pilóta is melléje húzódott, hogy ne legyen egyedül.

Közülük az egyik zavart vissza a helyemre, mikor előre akartam menni a vezérlőfülke közelében lévő vécére.

Hát csoda?!

S én hogy meg voltam akkor sértődve!...

Katonai bázison

Szeptember 12

Mély álmomból - azt hiszem meg se mozdultam alvás közben,- hangos vezényszavakra ébredtem. Rögtön kiugrottam az ágyból. Reggel volt már, az udvaron gyakorlatoztak a kék ruhás katonák. (A későbbiekben, sajnos csak távolról, de le is fényképeztem őket, mert legnagyobb meglepetésemre azt mondták, hogy nyugodtan tehetem, akármit lehet fényképezni. Nő, de ilyet, egy katonai bázison!...)

„Hájdzsekers“ – repülőeltérítők - volt az első angol szó, amit megtanultam Halifaxban. Vásároltam ugyanis egy helyi újságot a kapunál, annak a címlapján szerepelt hatalmas betűkkel a „Hijackers“.

Valami másfél, két, vagy két és fél dollárba került a napilap, nem emlékszem pontosan, jó drága volt, de gondoltam hazaviszem, hadd meséljek arról, hogy mi történt velem. (Én naív, hát idehaza jóval előttem tudtak már mindenről! Az újság pedig nagy volt, nehéz volt, ott is hagytam, mert megtöltötte volna a táskámat.)

Úgy vagyok végülis ebben a tengerész kaszárnyában, mint egy kétcsillagos szállodában,- elemeztem a helyzetemet. Biztonságban vagyok, külön szobám van, finom kosztot kapunk (svédasztal, mindenki azt tesz a tányérjára, amit éppen akar), szép idő van, mindenki kedves hozzánk,- mi kell ennél több?!

Mosolyogva, régi ismerősként köszöntött a fiatal doktor, - különben minden sorstársat, bár nem ismerjük egymást, mosollyal és „hallo“-val üdvözlünk. Ma semmiképpen nem repülünk, esetleg holnap,- tudósított - a washingtoni két röptér „fooll“. 44 gép áll itt a halifaxi repülőtéren, máshol még több, - mondta. Ezzel lebévult nemcsak az amerikai, de a kanadai légiforgalom is.

Kíváncsi vagyok, hogy a doktor köztünk ül-e avagy a „försztklesszon“- majd meg kell figyeljem, ha visszaülünk a repülőbe,- utóvégre egy nemzetközi orvoskongresszuson kellett volna előadást tartson a szívkatéterezésről. Éppen ma, és éppen Washingtonban. A kongresszust végülis nem tartják meg - újságolta beszélgetés közben. (És nem felejtettem el, megfigyeltem, nem az első osztályon ült, hanem mögöttem vagy három sorral.)

Megjelent a repülőbeli „padtársnőm“ is a színen. Vajon ezen a bázison csak mi vagyunk, vagy más repülők utasai is?- kérdeztem tőle. Wovon soll ich das wissen?

Rögtön felment a cukrom. Ez volt a szavajárása, „honnan tudjam“-al felelt minden kérdésemre, ami azzal kezdődött, hogy „vajon“... Mindig megbántam utána, miért is kérdeztem ezt vagy azt. Nemigen kívántam vele újra beszélgetni, épp elég volt a repülőben. Ott nem volt más választásom. Amúgy eléggé kedves volt, de furcsa természetű. Még jó hogy nem tettek egy szobába bennünket. Készítettem vele egy fotót mégis, hadd maradjon meg emlékbem. Egyik testvére Amerikában él, a másik Afrikában, Johannesburgban. A

férjének (meghalt, Pothornnak hívták) két könyve jelent meg, ide is adta a címüket, meg fogom keresni őket. Reizvolle deutsche Kleinstadt – ezt a könyvtárból kell kikölcsönözni, a másik Das große Buch der Baustile megkapható a könyvesboltban is.

Most láttam, hogy ennek a háznak (tishti szálló lehet, vagy szálloda?) amelyben lakom a neve: St. Laurent. Tehát a cím; **Windsor Park, Halifax, St. Laurent.** (Vajon miért Szent Lőrinc? Otthon utána kell olvassak, mert kíváncsi vagyok mi köze van Szent Lőrincnek a halifaxi tengerész bázishoz.)

Ha hazakerülök, mindenekelőtt meg kell nézнем, hol is van tulajdonképpen ez a Halifax. Annyit már megtudtam róla, hogy Nova Scotia fővárosa és hogy 356.000 lakosa van. De többet abszolút semmit nem tudok. Kár, ha már itt vagyok, nagy kár.

Kérdeztem a kapunál őrködő, ránk vigyázó tiszteltől, hogy merre van a városközpont, a „dauntaun“ és hogy „bjudifull“-e. Azt mondták, hogy „ó, jesz“, nagyon szép, de hát legalább húsz percre van. Nahát az igazán nem probléma nekem, - gondoltam - s azzal útrakeltem.

A bejáratnál álló őrnök - hogy újra beengedjen - leadtam az útleveletemet. Mert a kasszárnya területére nem lehet ám csak úgy besétálni. Oda csak a magunkféle „kivételeseknek“ van bejárásuk. S elindultam egyedül az ismeretlenbe.

Már elég régen eljöttem a „bézről“, kapok észbe egy idő után, elfelejtkeztem arról, hogy nekem nem egészséges a lábam s most bizony érzem. De nem erőltetem meg úgysem, mert nem megyek messzire. Csak egy kicsit sétálok még, hadd tudatosodjon bennem, hogy jártam Halifaxban. Bár szomorú alkalommal, kényszerből kerültem ide, azért megpróbálom kihasználni a lehetőségeket, amennyire energiám s a lábam engedi.

A Windsor Streeten haladok, jó hosszú út. Mindenki autóval jár, csak két nőt látok rajtam kívül gyalogolni, egyikük hátizsákkal, másik egy nagy táskával, lehet hogy ők is idekényszerült repülőutasok. Nem ismerem őket még látásból sem.

Szép árnyas utca vezet jobbra, de nem merek letérni, nehogy eltévedjek. Kellemes az idő, nincs nagy meleg, enyhe szél fújdogál. Most két óra van – stoppolom az időt,- ötre kell visszajöjjenek. A tisztéknek megígértem, hogy itt leszek.

Jobbra a Liverpool Streetre megint nem térek rá, bár igen csábító. Fehér verandás házakat fényképezek, egyik „fotogénebb“, mint a másik. Az egyik házáson elcsodálkozom milyen nagy: 2967!

Jobbra az öreg fákkal árnyékolt London Street megint nagyon szép. Az egyik házon a 2880-as szám áll, úgy látszik errefelé csökkennek. Mind szélesek az utcák, nagyok a parkolók, látszik, hogy sok a tér. Hát persze,- hisz Kanadában vagyunk.

Éppen arra gondoltam, hogy jó volna már visszatérni, eléggé messze vagyok a kaszányától, amikor megjelent három fiatalember. Éppen a közelemben ültek be egy apróka autóba. Megkérdeztem tőlük, hogy a városközpont messze van-e.

Hát, igen. Körülbelül húsz percnyire.

Hogy-hogy? Én már legalább húsz perce indultam el hazulról! Oda mennek? Nem visznek el engem is? – kérdeztem gondolkodás nélkül.

Nagyon szívesen,- ugrott ki egyikük az első ülésről, hogy átadja nekem a helyét.

Persze ez a szöveg inkább jelekből és egy-két szóból állt, de zökkenőmentesen megértettük egymást.

Amint nagy lendülettel, kerékcsikorgással megugrottunk a „dauntaun“ irányába, akkor kapcsoltam: Te jó ég, de hogy kerülök vissza?! Most már mindegy, valahogy lesz. Az ajtó fogantyújába kapaszkodva „társalogtam“ a fiúkkal. Az első mondatom tudom helyes volt: Thank you! S a másodikat is megértették, hogy „kánádien pipöl ár szuper!“ aminek még felemelt hüvelykujjammal is súlyt adtam. Azután kezdtem bemutatkozni, vagyis elmesélni a történetemet,- magam is meglepődve tőle, hogyan „fújom“ a szöveget: „Áj flájing fon Münih tu Washington, bát no tu Washington, hanem tu Halifax“. Tatám, és megértették, nem is csodálkoztak, látszott rajtuk, hogy tudnak róla. Valamit kérdeztek, mindhárman egyszerre beszélve, de egyiküket sem értettem. Csak feltételeztem, hogy arra voltak kíváncsiak, hogy most hol lakom, mert mikor mondtam, hogy „militéri béz“ és tenyerembe hajtottam fejemet, úgy tűnt, hogy választ kaptak kérdésükre.

Közben az űrült sebességben figyeltem és rögzíteni próbáltam, hogy merre haladunk, hisz nekem még vissza is kell jönnöm. Mikor letértünk a nyílegyenes útról és kanyarogni kezdtünk,- pánikba estem. De nem sokáig tartott, mert máris megérkeztünk. A központ közelében letettek, mutatták merre menjek, nekik tovább vezetett az útjuk. Egy hálás „tenk ju“-val és megint felemelt hüvelykujjal kísért „ju ár szuper“-rel köszöntem meg nekik az autóstoppot. Amint csikorogva útralendültek, még integettünk röviden egymásnak, aztán elnyelte őket a forgalom.

Milyen érdekes- néztem szét, de ijedten, hogy vajon mi lesz velem a továbbiakban,- mind lefelé vezetnek az utcák az óceánra. És szinte egyformák.

Elővettem gépem, néhány kockát elkattintottam, még bementem egy kicsi parkba, ott megnéztem egy szobrot s máris indultam vissza a militéri bézre. Öt-tíz percnél tovább nem időztem.

Jó sokat kell majd gyalogolnom „hazáig“, de nem baj, utána úgyis ülni fogok a repülőben,- lehet, hogy még ma éjjel sor kerül rá,- csillapítottam sarkamat. Igazán nem mondhatok rá semmi rosszat, mert szépen viselkedik. Nem fáj, de érzem, hogy van. Nagyon-nagyon messze kerültem, csak éppen találjak vissza ötig, amíg

kimenőm van. Hatalmas parkon vágok át rövidítve vele az utat, iskoláslányok futballoznak mellettem, tömött táskájuk a pázsiton hever. Lehet, hogy ma még itt alszunk, nem is kellene annyira siessek haza. Bár reggel azt hallottam, hogy talán St.John'sra fognak áttelepíteni bennünket,- a szomszéd szobában beszéltek, áthallatszott hozzám. Nem baj, legalább azt is fogom látni. Igaz, ebből a városból igen-igen keveset láttam, még ízelítőnek is kevés volt. Egy halvány képet azért mégiscsak viszek magammal Halifaxról, csitítottam elégedetlenkedő éneket. Mindezeket a hosszú úton hazafelé baktatva beszélgettem önmagammal. Végülis – visszagondolva és elemelve a történeteket - csak az volt kellemetlen, de még az sem kibírhatatlan, amint a repülőben bezárva várakoztunk, több mint 20 órán át. A rossz tulajdonképpen az volt, hogy nem tudtuk mi lesz a sorsunk.

Nagyon jó hogy megjegyeztem a Windsor Street nevet, mert az irányt amerre mennem kell, csak körülbelül tudom s bizony nagyon messze kerültem a béztől. Kérdősködöm, ráirányítanak a helyes útra. Nézem visszafelé a számokat: 2760, na már nem lehetek túl messze, hisz errefelé jövet láttam a 2880-as számot, amitől már csak 120 ház választ el...

Hazaérve rettentő fáradtan estem ágyba, de megérte. Milyen jó, hogy van ahol kipihenjem magam - örvendeztem helyzetemnek,- sőt mi több, külön szobám van, nem kell senkihez alkalmazkodjak. Már sötétedett, amikor felébredtem s vacsorázni mentem. Gondoltam éhesen kell majd lefeküdnöm, mert lekéstem a vacsorát. De nem volt semmi probléma. Sokan voltak még az étkezőben, egyesek ettek, mások csak beszélgettek, akár egy klubban, ahol összeülnek egy kis tereferére..

A szívsebészt is ott találtam, sőt kisegített a kézi telefonjával, a Jóisten áldja meg érte! Sajnálom, hogy őt nem fényképeztem le,- így az arca idővel sajnos ki fog esni tudatomból. Felajánlotta, hogy hívjam fel a családomat. Odaadtam a számot, ő formálta s átadta nekem a készüléket, így tudtam végre beszélni Marikával. Egészen röviden szóltam, hogy élek és jól vagyok a halifaxi tengerész bázison. Amint visszaadtam a készüléket, neki fogtam sírni. Vajon hazakerülök enyéimhez valaha?...

Marjorie

Szeptember 13

Szeptember 11 a horror napja volt, ami biztosan bevonul a történelembe. S én ennek a történelmi eseménynek részese voltam, Statisztája.

Kedélyállapotom labilis. Igyekszem erős lenni és nem gondolni arra, hogy mi lett volna, ha... S ez hol sikerül, hol nem.

Hessenteni próbálom magamtól a tudatomba mindegyre beugró emlékképet: az alattunk sírva hajladozó fákat s a koronájukat szinte seprő, kényszerleszállásra parancsolt, kétségbeesetten jajgató gépünket, amint közeledett velünki Halifaxhoz. Szorosan leszíjazva szuszogni se mertem, csak szorítottam markommal székem karfáját. Csend volt a repülőben, mindenki lélegzetét visszafojtva meredt maga elé. Farkasszemet néztünk a halállal. Utána teljes nyugalom, teljes kimerültségi állapot, síri csend.

Mintha rémálomból ébredtünk volna, taps formájában tört ki belőlünk a tudat: ÉLÜNK!!!

Aztán magambaroskadtam. Behunytam szemem és hangtalanul zokogtam. Élek!

Félre a rémképekkel, sötét gondolatokkal! Hála istennek nem történt baj, mert „Valaki szeret odafenn“! Az biztos! Az a Valaki meg akart ugyan óvni az izgalmaktól, de nem volt akit, mert nem figyeltem fel odahaza a jeleire. Ha már visszatartani nem tudott, akkor most legalább vigyáz rám, sőt mi több, úgy irányít és őrköd fölöttem, hogy ez a halifaxi „kitérő“ végülis ne rémálom legyen számomra, hanem álom.

Ennek tudatában vagyok és igyekszem is úgy kihasználni, hogy egy szép emlék maradjon.

Biztonságban érzem magam itt Halifaxban. Kipihentem az izgalmakat, most nyaralok.

Ma is szép idő van, kár bent ülni, megyek valahova. Egyedül vágok neki megint az útnak s ezúttal konkrét céllal: vásárolok egy hajsampont. De hol? Meglátjuk. A központban semmiképpen nem, mert az túl messze van s ott különben is már jártam. Majd csak találok egy áruházat másfelé, nem vagyok annyira gyámoltalan.

Az űr a lakásunktól olyan 200 méterre álló sorompónál vidáman, mosolyogva kérte el útlevelemet,- már ismert tegnapról. Kérdezte hova megyek, mondom shoppingolni akarok, akkor megmutatta az irányt, merre kell mennem. Az volt a fontos, az irány. Javasolta, hogy írjam rá egy cetlire hova megyek s tegyem be az igazolványomba. Ráírtam a papírra: Shopping Center. Erre azért van szükség, mert nincs kizárva, hogy rövidesen jönnek értünk s akkor legalább tudják ki hol van. Megindult már a forgalom a reptereken szerte az országban, de nagyon lassan, óvatosan, mert sűrűn egymás mellett állnak a gépek. Azt is hallottam, hogy probléma van még a repülők fűtőanyag ellátásával is. Milyen jó, hogy nem én kell megoldjam...

Az itteni újságok írják, hogy a terroristák feltételezhetően innen, Új Skóciából jutottak át Amerikába. Németországból jöttek, Halifaxban tartózkodtak egy ideig s innen mentek tovább az Államokba. Tehát ez a helység egy közbeeső állomásuk volt.

Remekül érzem magam, az idő kellemes. Kimostam az este a fehéreneműmet és zoknimat, meg is száradt reggelig. Ma reggel kaptam végre fogkefét, fogpasztát, desodort és szappant. Csak sampon hiányzott. Nagyon készségesek a tengerésztisztek akik ránk vigyáznak. Sokan vannak, nagy a biztonság. Jó ebben a tudatban élni.

Szóval elindultam a mutatott irányba. Egy idő után, kereszteződéshez érve, megkérdeztem egy arra közeledő idősebb hölgytől, hogy merre van a Shopping Center, azt mondta menjek vele, mert ő is odatart. Szuper! A buszmegállónál „stoppot“ jelzett nekem. Mondtam neki, hogy inkább menjünk gyalog, féltettem a pénzemet, mert csak 40 kanadai dollárom volt, tavalyról megmaradva, illetve már annyi se, mert közben újságot vásároltam és ki tudja meddig maradunk itt és mire lesz még szükségem. Mondta a hölgy, hogy ne izgassam magam, kivett két buszjegyet a táskájából s máris nyomultunk fel a járműre. Kanyargós utcákon haladtunk, - uramisten, én innen nem találom vissza!

Megvásároltuk amiért tulajdonképpen mentem, egy pindurka üveg sampont két dollárért, ami egy-két hajmosásra elegendő, majd el akart köszönni tőlem, hogy menjem a maga ügyeit intézni. Én megijedtem, el ne hagyjon a Jóistenért, mert hogyan vergődöm vissza a bészre. Mondta báj, báj, én megijedtem: No! Plíz! Tügedő!- maradjunk együtt, kértem kétségbeesve. Oké, de neki elintéznivalói vannak. Nem baj, várok rá, csak éppen maradjunk „tügedő“.

Amíg dolgait rendezte, én valóban várakoztam, időm volt bőven. Közben egy képeslapot én is vásároltam, hogy hazavigyem Halifaxból mutatóba. De vajon hazakerülök valaha? - nyilallt belém a kérdés. Gyorsan elűztem a sötét gondolatokat inkább megerősítettem azt a tudatot, hogy Valaki szeret odafenn. És hazavezérel, mikor eljön az ideje.

Nagyon rendes nő volt Margrít,- én úgy szólítottam, mert nem ejtette ki elég érthetően a nevét, - ő meg engem Pi-nek nevezett, mert nem tudta megjegyezni az utána következő hangokat. Kedves volt hozzám és nagyon sajnált engem, amitől úgy éreztem mellette magam, mintha nincstelen, kiszolgáltatott menekült lennék, mint ezelőtt 16 évvel...

Egész jól tudok vele beszélgetni, bár ő egy szót sem ért németül, én pedig igazán csak néhány szót tudok angolul, mégis kitűnően megértjük egymást. Kérdezte, hogy miért vagyok egyedül, hol a férjem, mondtam, hogy immár 23 éve halott, odahaza van két gyermekem és négy unokám. Ő is egyedül van, gyermeke nincs – mondta és neki nem halt meg a férje, hanem elhagyta őt egy fiatalabb nőért. Szegény! Ezt nem tudtam neki megmondani, de helyette megsimogattam a karját. Megértette, megpaskolta a kézfejemet.

Meghívott egy kávéra. Örömmel fogadtam el. Készítsünk egy fotót, javasoltam, amíg a feketére vártunk. De ki kattintsa el a gépet? No problem, megkértem a kiszolgálónt, szívesen tette. Majd elküldöm neked, biztosítottam, de kell a címed. Egyikünkénél se volt papír. Belépett a háttérben látható utazási irodába s egy fehér lappal meg golyóstollal

tért vissza. Meg volt a cím is. De tudjál róla, hogy sok időbe telik, amíg megkapod a képet, magyaráztam neki így: „pikcső szeptember no! - október no !- bát november jesz!“ Megértette.

Visszafelé szintén busszal hozott, elkísért egészen a sorompóig. Mikor az őrtől átvettem igazolványomat s befelé indultam a kaszárnyába, sokáig integettünk egymásnak.

A címen láttam, hogy nem Margrít a neve, hanem Marjorie. Most már mindegy.

Később, amint kaszárnyai szobámban élményeimet vetettem papírra, gondoltam átlépek a kantinba és iszom valami hűsítőt és bekapok egy süteményt. Hirtelen nagyon megkívántam egy tésztát, mert rendkívül finomak közül lehet válogatni s én igen tésztás természetű vagyok. Mivel tele volt katonákkal a terem, nem mentem be, hanem visszatértem.

A bejáratnál néhány tiszt unatkozott. Már mind ismertem őket. Beszélgettek, közben rámosolyogtak, amint megjelentem. Ahányszor elmegyek mellettük, mindig köszönünk egymásnak. Mondtam nekik: „plíz ő pikcső vit mí!“. Oké, ugrottak fel, azonnal benne voltak, hogy fényképet készítsünk együtt. Az udvarról bekiáltották társukat, hogy kattintsa el a gépet, de én azt nem engedtem, mert hadd legyen ő is rajta a fotón,- a képen a jobb szélsőről van szó,- inkább egy ott elhaladó nőnek nyomtam a kezébe.

A tisztok mosolyogva körém álltak, a „dzsörmen“ köré. Azt hitték német vagyok.

Élvezem, hogy ezen a katonai bázison abszolút mindent lehet fényképezni. Lehet, csak éppen nincs mit.

Valaki ma este elterjesztette a hírt, hogy hajnalban repülünk, ez azt jelenti, hogy készenlétben kell lennünk, becsomagolva, mert éjjel visznek. Oké, nem probléma, hiszen csak könnyű kézipoggyászom van, nem kell előre csomagoljak. Az lehetetlen, mondták a tiszték, mikor rákérdeztem, Őket értesítették volna, de semmiről nem hallottak.

Jaj de jó, hogy még itt alszunk, - örvendeztem,- nappal pihenten mindenképpen jobb lenne utazni, mint éjjel. Most túl fáradt volnék egy újabb úthoz és az azzal járó izgalmakhoz. Valaki szeret odafenn.

(Utólagos megjegyzés: a szavamat betartottam, mely szerint „november: jesz“. Postáztam Marjorienak a fotót a következő levéllel: „Together“ With Love and many Thanks, your Pi. Mery Christmas!“

Egyedül vagyok itthon, nincs kitől megkérdezzem: a Love szeretet is jelent-e, vagy csak szerelmet? Így nem tudom, hogy szeretettel, vagy szerelemmel küldtem el a borítékot, benne az egyszál „pikcső“-vel.

A harmadik nap visszajött a levél, rajta egy figyelmeztetéssel, hogy nem elég a bélyeg, tegyek még rá. Oké. Elintéztem azt is with Love...)

Liza

Szeptember 14

Reggel fél hétkor ébredtem, újra katonai vezényszóra. Valóban csak rémhír volt tehát, hogy hajnalban továbbrepülünk, nem költöttek.

Az éjjel bizony fáztam, úgy látszik Halifaxban is kezd lehűlni az idő, érkezik lassan az ősz, pedig egyébként semmi jelét nem mutatja. Sajnos a hálóingként használt lepedő, amelyet esténként magamköre csavarok, a sok forgolódástól valamikor az éjszaka folyamán lekerül rólam. A pléd pedig, amivel takarózom, nagyon vékony.

Bizonytalan az elutazásunk, a tiszték figyelmeztettek bennünket, hogy ne távolodjunk el túlságosan a kaszárnyától, mert nem tudható melyik percben indulunk. Pedig én még erősen szeretnék elmenni a kikötőbe. A taxi húsz dollárba kerül, azt már megtudtam. Hát megpróbálom a lehetetlent, elindulok a „hárborba“, még hozzá egyedül. Azt mondták, hogy gyalog félóránnyira van, amit én persze nem hiszek. Ismerem már a halifaxi távolságokat. Meglátom. Megyek, lesz, ami lesz. Hátha szerencsével járok ezúttal is.

Megkértem az egyik tisztet, hogy a térképre rajzolja rá, merre kell mennem. Megtette, sőt még aprópénzt is adott, hogy a cédulára felírt számon hívjam fel őt, amint odaértem. Mondtam, hogy taxival szeretnék menni, mutattam, hogy van még harminc és valahány dollárom. Oké, az elég lesz, s megrendelte nekem a taxit, utána mondta, hogy menjek ki a sorompóhoz, ott várjam. Aszerint cselekedtem.

Megtudtam közben, hogy miért késlekedünk az elutazással. Ezen a katonai bázison csak a mi repülőnk utasait szállásolták el, a többiek iskolákban, tornatermekben, sportcsarnokokban kaptak helyet, nyugágyakon, földre helyezett matracokon alszanak. (Nekem hozzájuk viszonyítva úri dolgom van). Azokat viszik el hamarabb, hogy megnyithassák újra az iskolákat.

Ma hallottam azt is, hogy szeptember 11-én a Münchenből utánunk negyedórával később indult repülőket már visszatérítették. A miénk volt tehát az utolsó amerikai gép, amely átszelte az óceánt s landolt az amerikai kontinensen. Ezért érkeztünk Halifaxba is utolsóként. Azt is hallottam, hogy aznapra több támadás volt tervezve. Vajon a mi repülőnkön is rejtőzött terrorista? Ezt soha nem tudjuk meg.

Én most indulok a kikötőbe, nem szabad a témával foglalkoznom, szükségem van még az idegeimre. Ki tudja még mi vár rám. Legjobban azt szeretném, ha innen visszavinnének Németországba, s elmennék egy más alkalommal Amerikába, egy csendesebb időszakban. Dehát nem én határozok, én csak sodródok az eseményekkel.

Kint a sorompónál, amint leadtam az útlevelemet, az őr már tudott róla hova megyek, úgy látszik értesítették bentről. Viccelődött velem, hogy jó, mehetek a kikötőbe, de ott aztán „no alkohol!“ Oké, no alkohol,- nyugtattam meg nevetve s tovább várok a taxira. Közben arra gondoltam, Uramisten vajon honnan jön ilyen sokára a taxi, s vajon

az útját errefelé is kell fizetnem? Most már mindegy, a kocka el van vetve, legfennebb hazajövök gyalog, ha nem futja a pénzemből. Úgyis „járatos“ vagyok már Halifaxban. Megszólalt az őrfülkében a telefon, ki gondolta volna, hogy éppen énmiattam. Jött vissza az őr szólni, hogy minden rendben, öt perc múlva itt a taxi.

Alig mondta ki, bentről a bész udvaráról kihajtott egy autó s az út szélére félrehúzva, dudált. Egy nő lépett ki belőle s németül kiáltotta nekem, hogy én akarok a kikötőbe menni? Igen, csodálkoztam el. Na, menjek velük, mert odamennek. Jó, de én már megrendeltem a taxit. Most mi legyen? - néztem az őrré. No problem,- intette, hogy menjek nyugodtan, ő majd elintézi. Odaszaladtam, s máris ültem be az autóba. Egy tiszt vezette, egyik a mieink közül, akik ránk vigyáznak. Ismertem. A nő viszont ismeretlen volt, róla csak útközben tudtam meg, hogy ő a Liza. Sorstárs, a másik épületben lakik, ő is a kikötőt szeretné látni, s a tiszt felajánlotta, hogy bevisz bennünket a saját autójával.

És valóban azt tette, elszállított kettőnket a helyszínre, letett a kaszinó előtt s Lizának meghagyta, hogy félóránként telefonáljon, nehogy közben jöjjön a parancs, hogy indulnunk kell. Elnézést kért, hogy értünk viszont nem tud eljönni, majd menjünk vissza taxival. Mindketten leizzadtunk az izgalomtól. Még szerencse, hogy eszembejutott, hadd készítsünk egy-két fotót, mielőtt otthagyna bennünket szívélyes „sofőrünk“. A Jóisten áldja meg emberségéért.

Liza Németországból, Münchenből származik, Amerikában, Nord Caroline-ban él. A férjével van, de az nem kívánt a kikötőbe jönni, ezért indult el egyedül. Ez volt az én szerencsém.

Öt perc alatt, míg a fagyit elfogyasztottunk, már mindent megtudtunk egymásról. Ugyanis Liza - örömet, hogy társra lelt a csavargáshoz - azzal fejezte ki, hogy azonnal fagyialtra hívott meg.

Én „polar bear“-t választottam, mert még soha nem kóstoltam jegesmedvét. Rendkívül finom volt és akkora adag, hogy jól is laktam tőle.

Én hamar eltüntettem, de Liza sokáig kínlódott vele, mind csepegett le a zöld ruhájára, miközben törülgette s az ostya széléről nyalogatta a mindegyre lefolyni induló sárga nedvet, egyre panaszkodott, hogy „zo mács“- túl sok.

Kérdeztem Lizától, hogy vajon ugyanazzal a repülővel utazunk-e tovább, mint amellyel jöttünk. Természetesen, válaszolta, hiszen a személyzet is itt van elszállásolva Halifaxon. Azzal megyünk, csak éppen nem tudjuk, hogy mikor. Ha eljön az ideje. Ma? Holnap? Esetleg egy hét múlva?

A ráérősen sétáló öregúr, akit megkértünk, hogy fotózzon le bennünket, tudott kicsit németül. Mint kiderült, Sziléziából származik, a háború idején maradt Kanadában, többet soha nem tért vissza elhagyott hazájába. (Szilézia egykor Németország tulajdona volt, a háború után Lengyelországhoz csatolták. Az öregúr félt a kommunista rendszertől, ezért nem ment többet haza.) Csalódottan vált el tőlünk, szívesen beszélgetett volna még velünk, de sajnáltuk ráfordítani időnket,- Isten bocsássa meg vétkünket- nekünk annyi, de annyi megtekintenivalónk volt. Gyorsan elhúztuk a csíkot, hogy ne akadályozzon bennünket.

Érdekes módon keveredik a városban a régi és az új, de nem is az az érdekes számomra, hanem a kellemes hangulata. Halakra vadászó sirályok röpködnek vijjogva a parthoz vastag kötelekkel rögzített magas árbocú, békésen pihenő halászhajók között. A partmenti falatozók és vendéglők teraszain az emberek tarka tömege élvezi az ínycsiklandozó tengeri finomságokat és a ragyogó napfényt, az utcai muzsikások szél által odasodort dallamfoszlányait és a partot csapkodó szelíd hullámok loccsanásait. Az óceán sós szaga harmonikusan keveredik a frissen főtt kávé illatával.

A parton sétáló embertömegetől s a hihetetlenül kék víz fölött röpködő vízimadaraktól lüktet az élet. Utasokkal tele furcsa járműveket pillantok meg a kikötőben. Kerekük van, amivel autó módjára közlekednek az úton. Az egyik a közelünkben éppen gurul be a vízbe s íme ott már hajó módjára „úszik“ tovább. Nem tudom megállapítani, mert nem látszik, hogy a kerekei a vízben mozognak-e, avagy állnak. Kijött a furcsa jármű a vízből, s most

kerekeken gurulva szállítja a vidám utasokat az úton, felfelé a dombra. Olyant már láttam, hogy vízirepülő, de ilyent, mint ez, még soha. Ez vízi busz. Vagy méginkább "kétéltű".

A part tele van vendéglőkkel, előttük az asztalok sok-sok vendéggel. Mindenhol esznek,- úgy látszik Liza éhes, mert meghívott ebédre. Lebeszéltem, kár költeni rá a pénzt, hisz oly jó kosztunk van a bézen s az időnkét inkább fordítsuk nézelődésre. Gondolod? Oké! - Nem kellett sok rábeszélés. Lengedeznek mindenfelé a zászlók, angol, kanadai és Nova Scotia zászlói. (Ez utóbbit csak itthon tudtam meg, ott azt mondtam róla diktafonomra: utána kell nézzek miféle zászló ez: fehér alapon kék iksz, közepén sárga címer. Megtudtam: Új- Skócia zászlója.)

Annyira illett a kikötő hangulatához **Fara** zenéje, hogy lenyűgözve álltam meg előtte. Úgy éreztem, mintha nem is egy árnyas fa alatt, hanem egy koncertteremben hallgatnám az indián fiú csodálatos muzsikáját. Fara nem lezser farneröltözékben, hanem magasan csukódó hófehér ingben, fekete nadrágban, hátul összefogott hosszú sötét hajjal átszellemülten, környezetéről tudomást sem véve merült játékába. Fekete keretes szemüvege kiemelte arca komolyságát. Mellette egy székre helyezett dobozban CD-i és kazettái heverték, vagy 4-5 féle.

Mit játszik?- intettem kérdőn a mellette álló fiatalembernek, akiről látszott, hogy nem művész, csak ügyintéző. Felemelte az egyik CD-t és ujjával rámutatott a címre: **Himnusz a békéért (Hymne pour la Paix)**.

Itt Halifaxban, éppen most, mikor a világon mindenütt ünnepi istentiszteletet tartanak a New York-i támadás áldozatainak emlékére, éppen most játszdja Fara elektronikus orgonáján azt, hogy Himnusz a békéért. Csodálatos! Véletlen? Szándékos?

Valaki szeret odafenn, éreztem e pillanatban újra, mert erre a gyönyörű helyre én soha az életben nem jutottam volna el, ha nincs ez az amerikai tragédia...

Mennyibe kerül?- intettem továbbra is szótlánul, hisz azt a templomi áhítatot, ami áthatotta még a levegőt is, szavakkal vétek lett volna megzavarni. 20 \$- írta fel egy lapra. Soknak találtam, most nem adhatom ilyesmire féltett pénzemet. Liza után indultam, de a dallam továbbkísért, nem ment ki fejből, nem tudtam elszakadni tőle. Megálltam, hallgattam, távolról is gyönyörűnek találtam. Oly nagyon illett a helyzethez. Egyszer csak lábaim elindultak. Visszafelé vittek, Farához, s ott újra megálltak. Tovább hallgattam játékát. Közben lágyan simogatott az enyhe szellő. Akkor éppen a Johnt játszotta, ami azokat az órákat idézte fel bennem, amint a repülőbe zárva várakoztunk és néztem a keskeny ablakon át az egymás mellett szorongó gépeket. Olyanok voltak, mint valami összeszorult sírkövek a temetőben. Megint éreztem a hátborzongató temetői hangulatot. Kirázott a hideg.

Nézd, én megvettem,- mutattam Lizának szerzeményemet. Jól tetted, nekem is nagyon tetszik. A repülőben hogy csillapítsam idegeimet, ilyen jellegű muzsikát

hallgattam, magyaráztam neki. A négyes kanális sugározta. Fejemen a fülhallgatóval beletemetkeztem a zene világába, közben bele-bele aludtam. Ez volt a szerencsém, hogy így vészeltem át, nem pedig kétségbeesve, pánikban.

Az egész város domboldalon fekszik. Az utcák egymással párhuzamosan szaladnak lefelé a kikötőbe. A felhőkarcolók körüli fehér verandás színes faházak mind az óceánra néznek s egyesek előtt fehérre meszelt terméskövek díszlenek, gondolom azzal a céllal, hogy megvédjék az épületet az utcai balesetektől. A partmenti épületekben bárók, butikok, apró szuvenir boltok és falatozók kaptak helyet. Bennük félhomály van, de kilépve szemet hunyorgattató napsütés fogad, kék ég és kék vízfelület, sirályok, vitorlások, utcai muzikusok, hátunk mögött felhőkarcoló, a szemközti partról piros kucsmát viselő színes faházak néznek ránk.

Zajos gyermekcsoport halad el mellettünk, sétára viszik a napköziseket. Csvitelnek, akár a víz fölött röpködő hófehér sirályok. Keresgélek a trikók közt, vennék egyet magamnak, hogy ezt az egyszál blúzomat már végre kimoshassam, hisz ki tudja meddig maradunk még,- de rendkívül drágák. Vásárolok inkább helyette képeslapokat...

Sokat kószáltunk a kellemes őszi napsütésben az enyhe szellő lebegtette zászlók alatt. Vidámak voltunk. Közben Liza valóban félóránként telefonált be a bészre. Az első próbálkozása rosszul sikerült, mert én a tisztától kapott pénzt nyújtottam oda, amit azonnal elnyelt a készülék, de akkor Liza váltott amerikai dollárt s a továbbiakban abból telefonált.

Egy idő után a lábam azt mondta, hogy plíz, most már vigyél haza, elég volt mára! Liza lábai is ugyanezt mondták. Menjünk tehát haza! Rendben. Megálltunk egy viszonylag forgalmas úton, hogy leállítsunk egy taxit. De hogy néznek ki a kanadai taxik? Egyikünk se tudta. Mindegy milyen színűek, a tetejükre mindenképpen rá kell legyen írva, hogy TAXI. Vártunk, de nem jött egy sem, mire Liza megkérdezett egy fiatalembert, hogy hol a taxiállomás. Az javasolta, hogy menjünk inkább a kaszinó elé, mert oda gyakrabban járnak taxik. Úgy tettünk, de ott is hiába vártunk, nem jött. Mitévők legyünk?- tanakodtunk türelmünk fogytával. Gyerünk be a kaszinóba, kérdezzük meg ott. Nekem könnyű dolgom volt, mert mindenütt Liza beszélt, ő ismerte a nyelvet.

Bent nagy nyüzsgés fogadott, teljes lendülettel üzemelt a ház. Kattogtak a játé gépek, csörgött bennük a pénz. Liza csodálkozva állt meg.

Te,- fordult hozzám,- mi volna, ha játszanánk mi is egyet?

Én nem tehetem, mert nekem csak taxira van pénzem.

Majd fizetem én a taxit, az ne legyen gond,- így Liza.

Oké, akkor játszodhatunk.

De te tudod hogyan kell?

Hát tulajdonképpen nem,- gondoltam utána. Az igaz, hogy tavaly voltam már egy kanadai kaszinóban, de nem egyedül s ott én a vendéglátóim utasításaira cselekedtem. Az egészből csak arra emlékszem, hogy az induláshoz tíz dollárt váltottunk fel apróra, azokat dobáltam be sorra a gépekbe, huzogatva közben a fogantyút s hol elnyelte a pénzt a gép, hol többedmagával potyogtatta ki. Végülis 16 dollárral távoztam. A játék műveleteire sajnos nem emlékszem.

Kár,- sajnálkozott Liza,- mert ő viszont még nem játszott soha. Pedig milyen jól elszórakozhattunk volna befejezésként.

Nem volt mit tenni, megegyeztünk abban, hogy ha nem repülünk el addig, akkor holnap megint eljövünk ketten, de akkor csakis a kaszinóba. A bézen majd megkérdezzük valakitől hogyan kell játszani.

Rendben. És ha repülünk?

Hát akkor legközelebb,- kacagtuk el a dolgot.

Egy felügyelőtől Liza megtudakolta, milyen számon kell taxit rendelni. Három perc múlva már ültünk is bele s robogott velünk a bézre.

Megérkezve kiváltottuk igazolványainkat s közben én megnyugtattam az őrt, hogy „no alkohol“, tehát jól viselkedtem, mire ő nagyot kacagott s férfiasan jól hátbaveregetett.

Vajon az ebédet már lekéstük?- néztünk egymásra Lizával éhesen. Nem késtük le. Bár már jóval túlléptük a határidőt, nem szigorú a program, legalábbis velünk szemben nem az. Liza kérdezte a főszakácstól, hogy maradt-e valami enivaló. Nem sok, de valami akad, válaszolta vidáman. Persze ez vicc volt, hiszen annyi minden volt még, amiből válogathattunk, mintha csak most kezdődne az ebéd, így bőségesen jóllaktunk. Igazán kár lett volna a kikötőben evéssel tölteni az időt. Az ebédlőcsarnokban szinte minden hely foglalt volt, egyesek még ettek, a legtöbben viszont kisebb-nagyobb csoportokban csevegtek, egy néger házaspár kártyázott. Mi Lizával amint elfogyasztottuk ebédünket azonnal vonultunk is haza az ágyunkba, kipihenni a fáradságokat s megemészteni az élményeket. Ő a nagy kaszárnyában lakik a férjével és még egy tanár házaspárral. Nekem rendkívül nagy szerencsém van, hogy egyedül vagyok a szobámban, egy nagyon csendes, nyugodt helyen.

Hát ez a Liza egy igazi belevaló nő! Nagyon „talált a szó“ köztünk. Egyforma volt az érdeklődésünk és teherbírásunk. Olyan velem egyidős, vastaghangú, nagy dohányos. Mondta, hogy azért kívánczolt a kikötőbe, mert ő is Amerikában egy kikötővárosban lakik és nagyon szereti a vizet. Csak náluk túlságosan meleg van, itt meg rendkívül kellemes az idő. Én szerettem volna ugyan az utcák valamelyikén felfelé is menni, egy keveset amott is szétnézni, de ő nem akart, mind húzódott a víz felé, végülis nem bántam, mentem utána, hisz voltaképpen én is elsősorban a kikötőt óhajtottam látni.

Ez a mai nap volt a legszebb halifaxi élményem s ezt Lizának köszönhetem. S ezt az egész kényszerleszállást, a halifaxi napokat a legszebb emlékeim között fogom őrizni. Ma különösen felteltem szépséggel, jóérzéssel.

Felejthetetlen nap volt, hunytam le boldogan szememet vaságyamon s fél perc múlva máris álomba szenderültem.

Kalcium

Hát ez nem igaz! Ezt el kell mesélnem. A kikötőben tett hosszú, élményekben gazdag séta után valósággal beleestem kaszárnyai ágyamba s mély álomba zuhantam. Nem tudom meddig aludhattam, mint egy ágyú, csak egyszer felébredtem arra, hogy fázom s magamra akartam húzni a takarót, mire hirtelen belenyillalt a csípőmbé, de úgy, hogy nem tudtam többet megmozdulni. Lemeredtem! Szentisten mi lesz ebből?!- szökött ki szememből az álom. Táskám után nyúltam, kikotortam belőle két fájdalomcsillapítót, s szárazon lenyeltem őket. Vártam, tudtam, hogy félóra múlva a Parkemednek hatnia kell. Nem hatott. Mi a csudát csináljak? De mi akar ez lenni, tatám? Mi akar lenni ez a váratlan fájdalom?! Hoppá, jutott eszembe, én az utazással járó izgalomban már legalább tíz napja nem vettem be kalciumot, pedig heti 2-3 adagot írt elő az orvos nagyfokú csontritkulásom miatt.

Próbáltam az ágyból lelépni, de nem tudtam, valahogy legurultam, s utána a földről lassan felemelkedtem,- nő nem kimondottan „szálegyenesre“- és lesántikáltam a földszintre orvosi segítség után érdeklődni. Gyorsan elő is került a vöröskeresztes nővér, egy kövér, rettenetesen szőke, vízszemű leányka, vállán egy nagy fekete táskával, - alig bírta. Mondtam neki – persze tolmács segítségével, -hogy egy kalciumtablettára volna szükségem, mire kikérdezett engem mindenről: miért szedem, mióta, orvos írta-e fel nekem odahaza, avagy magamtól szedem, mennyit szedek, hogy szedem, még milyen gyógyszereket szedek, hány éves vagyok, mennyi a vérnyomásom, - meg akarta mérni, de aztán lebeszéltem róla, - egyszóval teljesen feltérképezett.

Hát ez nem igaz! Odahaza a vitaminok, erősítők, serkentők és nyugtatók társaságában még az áruházakban is kapható. Elképedtem, hogy az a nő mit rendezett velem egy vacak kalciumért. Már rég megbántam az egészséget, minék is fordultam hozzá, azt gondoltam, hogy csak elővesz a táskájából egy pasztillát, akár egy fájdalomcsillapítót, vagy emésztőt s el van intézve a dolog. Na, nem! Letette táskáját a földre s zippzáras zsebéből kivakarta a handyjét, hogy telefonáljon be az orvosnak. Valószínűleg el akarta mesélni az egész kórképemet. Nem találta a munkahelyén, így egy másik orvost próbált meg elérni. Végülis ott kellett hagynom, mert közben értem jött egyik útitársam, hogy segítsen telefonálni Amerikába, hadd értesítsem Ivánékat, hogy talán az éjszaka folyamán repülünk, de nem tudom hova, vissza Németországba, vagy tovább Pittsburghbe. Nos, mindezt elintéztam, közben a csípőm is kezdett megszélidülni, így egyre jobban kiegyenesedtem. El tudtam menni még a szomszéd épületbe is vacsorázni.

Nagy izgalomra érkeztem vissza: ki lehet az a magyar nő, akinek orvosi segítségre van szüksége. Mondtam hogy én vagyok. Igen, nekem van szükségem kalciumra?- csodálkoztak rám a tisztok, köztük az is, aki délelőtt a saját autójával vitt be Lizát és engem, hogy csavarogjunk egyet a kikötőben. De olyan furcsán ejtették ki a kalciumot, hogy nem értettem mi akar az lenni, valami kelzietet mondtak. Végre közös nevezőre jutottunk, én megértettem, hogy kalciumról van szó, ők megtalálták

bennem a nagy beteget. Hamar telefonáltak a vöröskeresztes lánynak, hogy jöjjön gyorsan, mert végre előkerült a "kelziemes" kliens. Fújtatott leizzadva a lány hatalmas táskájával, fehér haja rátapadva vörös arcára. Hadarta nekem egy szusszra a szöveget, csakhát én abból a kelziemes szövegből semmit nem értettem. Egy árva szót sem. Szaladt az egyik tiszt előkeríteni azt a nőt, aki tud németül, de nem kapta. Rohantak a többi tisztek is a szélrózsa minden irányába, de az sem járt eredménnyel.

Akkor előkerült **István**, az ötvenhatos amerikai magyar, aki nagy szuszogások közepette lefordította nekem, hogy nyugodjak meg jön a kalcium. Úton van már, de írom le erre a cetlire a szobám számát, hogy tudják hova hozzák.

Igen ám, de én már a vacsoránál kaptam kalciumot egy amerikai tanárnőtől, Liza barátnőjétől, még fájdalomcsillapítót is adott hozzá, mindenikből 3-3 darabot. Úgy hordta a táskájában, mint az emésztőgombokat. Bár már az én pasztilláim is megtették a magukét, mégis lenyeltem egyet-egyét. A többit nyújtottam vissza, de azt mondta tartsam meg, ki tudja mikor kerülnek elő a gyógyszereim a repülőből. Igaz, - tettem el köszönettel. A férje iskolaigazgató, tudtam meg. Amint megmondtam neki, hogy én is tanárnő voltam s az én férjem is iskolaigazgató volt, egyszerre olyan erős érzelmi kapocs alakult ki köztünk, mintha már régesrégi ismerősök lennénk.

Visszatérve a kalciumra, részemről tehát minden elintézettnek tűnt, de ez a kicsi nő, azaz nem kicsi mert nálam nagyobb darab volt, pedig nem lehetett több 18 évesnél, szóval ez az albinó leányka annyira buzgón teljesítette tovább is feladatát, hogy nem tudtam lerázni. Amíg magyarázott, egyfolytában forgatta a szemeit, mint aki nem teljesen normális, és közben mélyeket sóhajtozott, éreztetve hogy nagy-nagy dolgot hajt végre azzal, hogy nekem kalciumot ad. Furcsa teremtés volt.

Kérdem Istvántól, te mi ez a nagy felhajtás egy kalciumért?! Hát Piroska, arról van szó, hogy ezek nagyon vigyáznak rád, nagyon akarnak segíteni rajtad, nagyon igyekeznek téged kiszolgálni. Hát azt vettem észre,- válaszoltam fejcsóválva. Oké. Felmentem a szobámba, lefeküdtem és vártam a kalciumot, amelyről tudtam, hogy már úton van.

Kérdem Istvántól, te mi ez a nagy felhajtás egy kalciumért?! Hát Piroska, arról van szó, hogy ezek nagyon vigyáznak rád, nagyon akarnak segíteni rajtad, nagyon igyekeznek téged kiszolgálni. Hát azt vettem észre,- válaszoltam fejcsóválva. Oké. Felmentem a szobámba, lefeküdtem és vártam a kalciumot, amelyről tudtam, hogy már úton van.

Az is lehet, hogy nem kalciumhiányról van szó, gondolkoztam el magamban, hanem megfáztam alvás közben, azért fájt meg a csípőm. A helyzet az, hogy nincs hálóingem, ki gondolta volna, hogy tegyek a kézipoggyászomba még hálóinget is, így már harmadik napja csak egy fehér lepedőt csavarok magamra mikor lefekszem,

hogy kíméljem egyszál blúzomat. Felkeltem, lesántikáltam a tisztékhez s kértem, hogy adjanak nekem éjszakára még egy takarót. Persze ezt nem ilyen szépen mondtam, hanem így „plíz on káver“. De abba a „plíz“-be mindent belevittem, könyörgést, hízelgést, kedveskedést, mosolyt, mindent amit csak tudtam. De eredménnyel járt? Eredménnyel járt. Főlöszleges takaró már nem volt ugyan nekik, de kaptam valamit amit magamra vehetek: egy kezeslábast. Pont olyan anyagból készült, mint a bevásárló zacskóm.

S ezt fel lehet venni a csupasz bőrre?- kérdeztem Istvántól, aki még mindig ott ténfergett, beszélgetve a tisztékkel. Persze, ő is ilyenben alszik már kezdettől, csak vigyázzak, ne hajoljak le, mert hátul azonnal kiszakad. Ő már első éjszaka óta csóré fenékkal alszik.

Visszabaktattam a szobámba, magamra öltöttem a meleg kezeslábast és ágyamra feküdve vártam a kálciumot, amely már valahol úton van felém.

Majdnem elszundítottam, mikor hallom, hogy szuszog valaki felfelé a lépcsőn.

Magabiztos kopogás jelezte, hogy megjött a kálcium! Hozta a szőkeség a „kincset“. Annyira örült, hogy feladatát (mit feladatát, „küldetését“!) sikerrel teljesíthette, hogy amúgyis vizes szemei,- amint átnyújtotta a dobozkát,- megteltek könnyel és a nyakamba borult.

Mondott egy hosszú szöveget is – a sietségtől és izgalomtól mindegyre levegő után kapkodva, - de abból én semmit nem értettem. Valószínűleg azt mondhatta, hogy nagyon boldog, mert még a szívére is rátette tenyerét, és hogy ezután is forduljak hozzá bizalommal.

Elhittem neki, hogy boldog, látszott rajta. A jól végzett munka öröme kiült lángoló arcára s fehér hajtincsei még jobban odatapadtak nyakára...

Én is megpróbáltam a „tenk ju veri-veri mács“ köszönetemmel kifejezni neki, hogy nagyon „heppi“ vagyok az „életmentő“ gyógyszer miatt, bár amint becsuktam távozása után az ajtót, megcsóváltam fejem: ha én ezt tudtam volna!...

Visszafeküdtem ágyamba, de újabb kopogás költött. Vajon mit akar megint ez a boldog lány?- libbentem fel immár könnyedén kék kezeslábasomban s nyitottam tágra ajtómat.

Nem ő volt. Az egyik tengerésztiszt jött jelenteni, hogy hajnalban repülünk...

„Veszélyes fegyvereim“

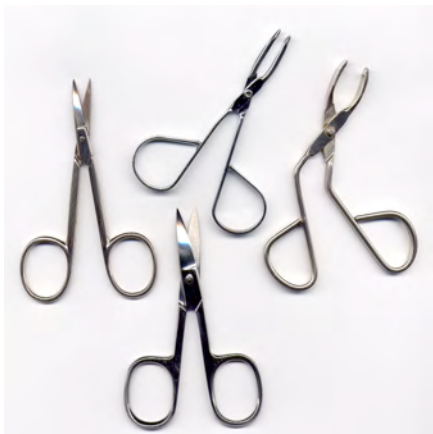
Szeptember 15

Mélyen aludtam. Szépet álmotdram, azt hogy a halifaxi kikötőben sétálok. Azt hiszem álmomban végig mosolyogtam.

Fél hatkor költöttek, de én már előtte ébren voltam. Gondolkoztam azon, hogy vég-eredményben milyen jól, civilizált körülmények között éltem e napok alatt itt Halifaxban, míg odaát Amerikában hányan haltak meg, vagy fekszenek még mindig élőhalottként a föld alatt, hányan siratják elveszített családtagjaikat, barátaikat, ismerőseiket. Tragédia! És hogy milyen a Sors játéka: én ezt a gyönyörű élményt, amit itt Halifaxban átéltem, annak a tragédiának köszönhetem. De sohse ismétlődjön meg többet! Himnusz a békéért!

Eszembe jutott, hogy csak tizenkettedikén este vettem észre az asztalon lévő készüléket, amiről azt hittem, hogy kézitelen. Megörvendtem neki, hisz adtak nekünk egy számot, amelyen beszélni tudunk az otthoniakkal. Nem telefon volt, hanem egy televízió távirányítója. Ezek szerint tévé is kell legyen!- kezdtem nyitogatni a szekrényeket, meg is találtam az utolsóban. Bekapcsoltam, éppen azt a képsort sugározta, amint a két repülő belecsapódik az ikertornyokba s lángbaborul minden. Úristen! - kiáltottam fel hangosan. Akkor értettem meg, hogy előző nap New Yorkban valójában mi történt.

Egy segítőkész müncheni lány vett oltalma alá, érezte, hogy mikor van szükségem rá, olyankor óvatosan mellém sodródott, mintha csak véletlen lenne az egész és segített nekem fordítani. Nem tudom mivel nyertem meg a szimpátiáját, de ugyanolyan kedves volt hozzám e napok alatt, akár a fiatal orvos. Ő Új-Zélandra utazik, ösztöndíjas, a gleccserek geológiáját tanulmányozza,- naponta repül szálláshelyéről a jéghegyek világába. Mesélte, hogy szeretne ottmaradni tanulmányai végeztével, de kicsi a valószínűsége, hogy ott munkát találjon.

Hétkor indultunk busszal a reptérre. Előtte még bőségesen megreggeliztünk, még utoljára élveztük a halifaxi svédasztal finomságait. A reptéren rögtön megmo-toztak, detektorral végigsimogattak, táskáinkat kinyitatták, sőt ki is kellett ürítsük. Benne volt a két körömvágó ollóm. Aha!!! - potenciális fegyver! Elkobozták. A két szemöldök-csipeszt forgatták, nézegették, végül meghagyták. A következő motozásnál s táskám ellenőrzésnél, egy „ahá“-val azokat is elvették, nehogy megtámadjam velük a pilótát s eltérítsem a gépet.

Az útlevelet és repülőjegyet többször is ellenőrizték, azonosították a kettőt, majd hosszas várakozás következett. Ezalatt búcsúzásként apró halifaxi emléktárgyakat, repülőket ábrázoló kulcstartókat osztogattak. Én kétfélét is kaptam, a táskámra akasztottam őket.

Végül kiengedtek ötösével a közelben álló gépünkhöz. Egyedül állt az immár teljesen üres röptéren. A többi gépek mind eltűntek. Nagyon furcsa volt szememnek ez az új kép. Utolsónak érkezünk s utolsóként hagyjuk el Halifaxot. A gép mellett csomagjaink a betonon álltak sorban. Ott mindenki meg kellett keresse a sajátját, nekem két bőröndöm volt, könnyen megtaláltam, azonosították a nevet, címet, mindent rendben találtak, felrakták egy kocsira őket s jómagam mehettem fel a gépbe. Így ellenőrizték, hogy nem marad-e gazdátlan csomag, amiben esetleg bomba rejtőzik. Hogy az eredmény mi lett, azt már nem hozták tudomásunkra.

A repülőben tovább várakoztunk. Végül fél tizenegykor mozgásba lendült a gépünk, de nem sokáig tartott, leállt.

Látva izgalmunkat, a légikisasszony igyekezett megnyugtatni, hogy várnak ránk odaát Washingtonban, nem hagynak magunkra. Lássuk mi lesz belőle és egyáltalán mit ért alatta. Szükségem van az idegeimre, ezért újra a zenében keresek és találok megnyugvást. Fejemre illeszttem a fülhallgatót, a négyes kanális ugyanazt a jól ismert muzsikát sugározza most is, amely ezelőtt öt nappal segített át a kritikus órákon.

Megszólalt a hangos bemondó. Jelentette, hogy várnunk kell, ellenőrzik a gépet, mivel oly sokat állt. Aztán helyesbített, nem hozzánk jött az ellenőrző kocsi, tehát velünk minden oké. Feltettem megint a fülhallgatót, kicsit csalódottan, mert jobban szerettem volna, ha valóban ellenőrzik, mielőtt tízezer méter magasba felemelkedünk. Dehát nem az én dolgom, én inkább hallgatom zenét. Az én dolgom most az, hogy megőrizsem nyugalمامat.

Milyen szerencse, hogy nem hoztam magammal nehéz kézipoggyászt. Mit is csináltam volna vele? Hálóing nélkül azért mégse indulok el ezután, azt mindig teszek majd a kézicsomagomba, akárhova is repülök. Tanultam az esetből.

A felszálláskor megfigyeltem, hogy három osztály van a repülőnkön. Egy unszimpatikus, hangoskodó német nő a legelsőben ül, a „biznisz klesszon“ ahol csak 8-10 nagy fotel terpeszkedik. Micsoda fényűzés a mi helyzetünkhöz képest! A nő hangosan mesélte útközben a buszban, hogy bérelt egy autót, bejárta vele Új-Skócia partjait s hogy milyen szép volt. Irigyeltem. Valami üzletasszony lehetett, mert megjegyezte hogy járt ott az egyik alkalmazottja s tőle tudta, hogy érdemes megtenni az utat a part mentén.

Tizenegy óra van s mi még mindig állunk. Vajon nem stimmel valami? Ki tudja. Most szombat van, Bandiék talán már várnak rám Pittsburghben, hogy holnap elhozzanak Kanadába. Mindenki kacagott rajta, mikor a buszban meséltem, hogy holnap megint jövök vissza Kanadába...

Újra megszólalt a hangos bemondó: a mechanikus átvizsgálta a gépet, mindent rendben talált. Most a tűzoltót várjuk, hogy az is ellenőrizze, bírja-e a nemtudommicsoda a felforrósodást. Jól nézünk ki, hogy még ilyesmitől is kell félnünk, nemcsak a terroristáktól...

Megtartották a szükséges felvilágosítást, mit kell tenni, ha bajba kerülünk. Máskor nem vettem komolyan az instrukciót, formalitásnak tartottam, de ezúttal nagyon odafigyeltem...

Negyed tizenkettőkor végre elindult a gépünk, egy óra és negyvenöt perces késéssel. Dehát, mi ez egy ötnapos halifaxi „kitérő“ után. Megint megálltunk, mégsem szállunk fel. Mi a csuda van?! Öt perc múlva újra próbálkozunk. Rázkódva, sípolva, dudálva, pöfögve indulunk a teljesen üres kifutópályán. Végre sikerült felemelkedni! Hurrá! Vajon meg kellett volna tapsolni megint? Mindezt halifaxi időszámítás szerint írtam, Amerikában egy órával későbbre van az idő.

A kicsi tévén egy idő után olvasom az információt: a gépünk 10.668 méter magasan repül, a kinti hőmérséklet : - 55°C. Jó, hogy mi bent vagyunk a kellemes melegben.

Most már valóban repülünk Washington felé. Számomra az ismeretlenségbe, a bizonytalanságba.

Rövidesen szerény ennivalót osztanak, valami kekszféleséget. Mi az a halifaxi pompás svédasztali étkezéseinkhez viszonyítva!... Jaj, de jó, hogy elmúlt a csípőfájdalmam, mintha nem is szenvedtem volna tegnap. A kék kezeslábas „hálóing“ isteni volt, egyáltalán nem fáztam. Viszem haza emlékebe.

Jó, hogy Halifaxból sikerült telefonálnom mindkét gyermekemnek és Pittsburghbe is Katónak. De vajon mi vár rám Washingtonban?- telepedett rám az izgalom, bár egyre hessentettem magamtól. Milyen lesz az átszállás? Vajon ott is napokba telik, amíg tovább utazhatom? A repülőjegyem már öt napja elveszítette érvényességét...

Most egyelőre búcsúzom ettől az álomszép helytől. Leírhatatlan a táj, amit a repülő ablakából látok. Nem tudom róla a szemem levenni. De szeretnék egy jávorszarvast meglátni, dehát ahhoz túl magasan vagyunk. Egymásbafolyó tavak, szigetek, erdők játszadoznak alattunk. Úgy tűnik, mintha úszkálnának kék tavakban a színes fákkal borított szigetek. Figyelem hogyan kergetőznek egymással. Ez sokkal szebb, mint amit szavakban ki lehet fejezni. Szinte sajnálom, hogy itt kell hagynom.

Búcsúkép ez, de egyben visszacsalogató is.

Bíz' Isten, szeretnék visszatérni még egyszer Halifaxba!

De fel a fejjel, most előre kell nézmem, nem hátrafele, -fegyelmezem magam. A jövőre kell koncentrálnom, nem a közelmúltra.

Ezért egyelőre Isten veled Kanada! Ha minden sikerül, találkozunk még. Lehet, hogy rövidesen. Csak akkor egy másik arcodat fogom látni, Ontariot, nem Új-Skóciát, amit most itthagynom.

Báj, báj!

Izgalmak idehaza

Közben itthon is zajlottak az események, nemcsak odaát nálunk. A családban különösen.

Én még mit sem tudva repültem az Atlanti-óceán fölött, mialatt gyermekeim már lázasan kutattak az interneten információk után.

Egy „csendes“ időszakban, amint közel két hónap után az autosztrádán Ingolstadtból Ausztriába robogtunk, Pali mesélte el a következőket.

Valóban, ti még a levegőben voltatok, nem tudtatok semmit a rátok váró kényeszerleszállásról, mi meg idehaza már lázban égtünk. De hadd meséljem el, hogyan kezdődött. Éppen vittük haza Andreát az iskolából, mikor a rádióban mind hallottam félfüllel, hogy New York, meg World Trade Center, meg terroristák, de lehalkítottam, mert Andrea lelkesen mesélte az aznapi iskolai élményeit, őt figyeltük.

Otthon az anyósom vasalt és közben nézte a televíziót, egyszercsak megszakították a műsort, hogy bemondják a New York-i tragédiát. Akkor átkapcsolt egy másik állomásra, mert nem érdekelte különösebben, hisz annyi terrorcselekmény történik napjainkban mindenhol, hogy az embernek elege van már belőle. De ott is ugyanazt mutatták, sőt a harmadikon is, akkor kezdte figyelni miről van tulajdonképpen szó.

Mi pont akkor értünk haza, s azzal fogadott, hogy hallottátok-e mi történt Amerikában? Hát, igen, borzalmas, néztem a pergő képeket, de őszintén szólva engem sem érintett a hír különösebben, hisz New York oly messze van, de aztán a CNN információ-

jára megijedtem, mely szerint két United gép nem szállt le sehova, hanem repülnek tovább Washington felé.

Rögtön felhívtam Marikát: Mivel repül Édes Washingtonba?

Az Uniteddel.

Úristen! Szerencsére kiderült, hogy az információ nem igaz, később helyesbítették. Na, de akkorra a dolog már feltúrázott, rátelepedtem a komputerre és elkezdtem keresgélni, meg próbáltam telefonálni mindenfelé. Sajnos eredménytelenül, mert senki semmiféle információt nem tudott adni rólatok. Ez egyfajta szempontból érthető, hisz akkor mindenki Amerikára figyelt, ahol négy repülő lezuhant, egy csomó ember meghalt. Mindenki arra koncentrált, hogy azokkal mi van. A többi gép még valahova leszállt, az utasaik egyelőre biztonságban vannak, nem foglalkoztak tehát veletek, hanem a bajbajutottakkal.

Mindenfelé keresgéltem az interneten, de az égvilágon senki nem tudott rólatok semmit, csak egyedül a halifaxi polgármesteri hivatal, amire jó későn bukkantam rá, mikor már ott voltatok. Attól kezdve elsősorban azt figyeltem. Éjjel-nappal. Az azonnal az internet oldalait arra állította, hogy információkat közöljön a hozzátartozóknak, ugyanakkor az utasoknak maguknak is. Az interneten jelent meg például, hogy ez és ez a gép - mondjuk-előreláthatólag holnap délután négykor indul és az utasok hat órával előtte gyülekeznek itt és itt. Az embereket interneten és telefonon tudósították az indulás idő-pontjáról.

Ti is azért kellett telefonáljatok minden órában ha kimentetek a városba, hogy értesíthessenek, ha rendeletet kaptak az indulásról. Így én Bécsben,- Marika és Ferike meg Ingolstadtban,- mi közben egymással állandóan kommunikáltunk,- pontosan követni tudtuk, hogy melyik gép mikor indul el és hova, az utasok hol és mikor kell gyülekezzenek. Minden mozgást láttunk, azt is hogy a gépetek volt a legutolsó, amelyik Halifaxot elhagyta. Valószínűleg azért, mert Washington nyitotta meg a röpterét legutoljára.

- Miért, hát más repülőterek is le voltak zárva?

Persze, egész Amerikában. Amióta civilrepülés létezik, a történelemben először fordult elő, hogy minden röpteret lezártak, egyetlen gép sem repült Amerika fölött két napon át. Utána rendre elindítottak egy-egy gépet, elsősorban azért, hogy az ottrekedt utasokat hazaszállítsák. A washingtoni röpteret nyitották meg legutoljára, mert az volt a legnagyobb veszélyben.

A halifaxi polgármester hotline-jában találtam tehát a legtöbb információt. Oda telefonálhattak a hozzátartozók. Ott mondták meg nekem, hogy igenis a 963-as United Airlines utasai ott vannak a halifaxi tengerész kaszárnyában. Ellenőrizték a névsort s mondták, hogy igen ott vagy, s az egész csoportban nem volt semmi orvosi probléma, mindenki jól van, el vagytok kellőképpen látva, de telefonálni nem lehet neked. De üzenhetek rajtuk keresztül, ha valami sürgős üzenivalóm van. Mondtam, hogy nem teszem, mert megijedsz. De mégis, üzenjek valamit!- biztatott a szívélyes nő. Na akkor valami semlegeset mondtam, valami olyasmit, hogy jól vagyunk.

- Persze nekem nem mondták meg.

Hát ezzel a semleges tartalmú hírral valóban fölösleges lett volna felkutatassanak.

- De nem is keresett volna meg engem senki a sok száz, vagy sok ezer ember között, annál is inkább, mert mi az utasok nem ismertük egymást. Ott mindenki mindenki számára idegen volt.

De mondjam tovább. A legrosszabb az egészben tehát az volt, hogy nem lehetett téged felhívni. Tudtam, hogy ha minden gépet odavisznek, legalább 4-5 napra van szükség, hogy onnan elszállítsanak.

Ezért riadóztattam Gusztit **Montreálban** és megegyeztem vele, hogy érted megy s elvisz hozzájuk arra a 4-5 napra. Onnan továbbmehettél volna valamivel Amerikába,- egye meg a fene a repülőjegyet - visszafelé úgymint érvényes lett volna. Előbb ugyanis az volt kiírva, hogy Ottawa felé haladtok s akkor hívtam először Gusztit, mert Ottawa Montreáltól tényleg két órányira van.

Ottawában Gusztinak él egy unokatestvére, azzal rögtön megbeszélte, hogy menjen el a munkahelyéről és várjon téged a repülőtéren. De később visszahívtak, hogy nem megy a dolog, mert őt nem fogják a röptérrre beengedni, hisz ott most minden le van zárva. Olyan nincs, hogy kintről bemegy valaki a repülőtér épületébe, hogy várjon valakit. S mivel nálad nincsen telefon, hogy megmondhassa menj oda és oda, mert vár rád, nem tud veled kapcsolatba lépni. Készenlétben állt, ha kell, akkor azonnal indul, de mondjam meg neki, hogy hova menjen és mikor, vagyis hol talál meg.

Aztán a terv végülis elesett, mert megláttam az internetben, hogy nem Ottawaban, hanem Halifaxon szálltok le. Guszti felajánlotta, hogy ő elmegy oda is utánad csak ott ugyanaz a probléma, hogyan veszi fel veled a kapcsolatot. Téged valahogy kellene értesíteni, hogy mondjuk délután háromkor légy a templom előtt a központban, s akkor elvisz onnan, de őt a civilt nem engedik be egy katonai támaszpontra.

- Milyen érdekes! És milyen jóbarát ez a Guszti, hogy még Halifaxba is eljött volna értem, hisz az 1350 (!) kilométerre van Montreáltól. Kanadában nagy távolságok vannak, nem úgy, mint Európában. Na meséld, tovább!

Mindent láttam, azt hogy milyen magasan repültök, hol vagytok, mennyi van még a leszállásig, hova szálltok le.

- Hogy-hogy láttad?

A repülőd számát figyeltem.

- És mit gondolsz, lehetséges, hogy esetleg a mi gépünkön is volt terrorista?

Lehetséges. Azaz nincs kizárva. De ha volt, abban a pillanatban amint észrevette, hogy nem Washingtonba repültök, hanem Kanadába, szépen csendesen visszakozott és végig normális utasként viselkedett. Mert ha létezett is, ki tudja mi volt a feladata.

S azt tudod-e, hogy azért nem engedtek kiszállni, amint megérkeztetek, mert speciális egységek minden gépet átvizsgáltak kutyákkal, nincsen-e bomba a

csomagterben. Ezt Gusztiéktól tudom, akivel végig kapcsolatban álltam. Csak akkor hagyhatták el a gépet az utasok, amint ez megtörtént. Ezért várakoztatok ti bezárva a repülőben 12 órát a landolás után. Láttam az internetben a gépeket a reptéren, hogyan állnak összezsúfolódva. Félelmetes kép volt. Azt nem láttam később ki hova van elszállásolva, de azt igen, hogy előre láthatólag melyik gép mikor indul tovább. Utána azt is írták, hogy oké, elment ez vagy az a gép. Ezt a mozgást 5-10-15 percenként aktualizálták.

Találtam egy olyan Web oldalt is, amelyik minden egyes Amerikába repülő gép adatait közölte. Így láttam, hogy a géped hány órakor indult el Halifaxból, hova megy, pillanatnyilag milyen magasan repül, milyen sebességgel, hány perce indult el, hány perce van még a leszállásig, hány kilométert tett meg, mennyi van még hátra és végül láttam, hogy mikor szálltál le Washingtonban.

- De utána már elveszítettél a nagy tömegben, ugye?

Ott már el. Ott nem tudtalak követni, mert nem tudtam mivel mész tovább. Azt láttam, hogy United Airlines gép nem megy Pittsburghbe. Időközben sok egyebet tudtam meg az Internetből. Például azt, hogy Halifax tízezer ember befogadására rendezkedett be végszükséglet esetére, vagyis katasztrófa helyzetre. S ez az volt!!!

Szeptember 11-én körülbelül kilencezer ember szállt le, abból úgy ezer elment valamiképpen,- ezek között kellett volna legyél te is,- maradt körülbelül nyolcezer, abból valami kétezret magánszemélyek helyeztek el s a megmaradt hatezret szállásolták el iskolákba, kaszárnyákba, sportcsarnokokba. Szállodákba a személyzetet tették be.

Azt is tudom, hogy a halifaxi privát személyek nagyon sokat segítettek a bajbajutottakon. Befogadták őket lakásukba, ellátták ennivalóval, takarókat, ágyneműt gyűjtöttek össze, - az egész város összefogott, hogy segítsen rajtatok.

Ja, és akkor képzeld el, - ezt nehogy kihagyjam - még az elején, éppen a legizgalmasabb időben Hongkongból Tóni hívott fel valami üzleti ügyben. Mondtam, hogy hagyjon most, mert nagy gondban vagyok, mert ni mi történt Édesanyámmal, Kanadában van s nem tudok vele kapcsolatba lépni. Állj meg, hát te is kanadai állampolgár vagy,- mondtam neki, a családja ugyanis Vancouverben él, Kanada másik felében.

Tud-e segíteni valamiben?- állt rögtön mellém a bajban. Mondtam, hogy nem tudok rólad semmit, nem tudom hol vagy, hogy érhetlek el, csak annyit szeretnék megtudni, hogy jól vagy-e és milyen telefonszámon hívhatlak.

Azt mondta várjak, mert érdeklődik.

Felvette a kapcsolatot egy barátjával, aki „kanadai-kanadai“ és valami nagyon befolyásos ember. Közben jelentkeztél te, aztán felhívtam én a kanadait, ő már azzal fogadott, hogy egyelőre annyit tudott meg rólad, igenis jól vagy, Halifaxban vagy egy katonai bázison és nincs semmi problémád, de téged ott nem lehet felhívni. Kérdezte, hogy miben segíthet még. Mondtam, hogy közben jelentkeztél te is, köszönöm, de nincs miben segítsen. Biztosított, ha akarom, akkor ő elintézhethet sokmindent, szervezhet sokmindent, csak mondjam meg hogy mi legyen az. Végeredményben nincs mit, válaszoltam neki.

Amit tehetett volna,- sajnos csak azután jutott eszembe,- hogy szervezzen neked valahogy egy telefont, tehát valaki nyomjon a kezébe egy készüléket, hogy elérhető legyél. Ez csak későn ötlött eszembe, akkor viszont nem volt értelme, mert közben már telefonálgattál nekünk, meg láttam az Internetben, hogy minden oké veletek.

De többet nem mész el sehova telefon nélkül, megértetted?! Pláne nem ilyen elérhetetlen messzi országba.

- Mondtad aztán Tóninak, hogy szerencsésen megérkeztem?- kérdeztem nevetve.

Igen és Michaelnek is. Májkel különben többször hívott, mindig beszámolt arról, hogy mit mondtak be a kanadai tévében az ottrekedt utasokkal kapcsolatban. Guszti is állandóan értesített, hogy mit közölnek az ottani hírekben.

Képzeld, egyszer legnagyobb meglepetésemre azt mondta nekem Marika: Édes, ti holnap 10-kor repültök el Halifaxból.

Hát persze, mert az internetben állandóan közölték. Mondom, mi mindent tudtunk rólad, csak éppen kapcsolatba lépni nem sikerült veled.

- Mindenesetre „szeptember 11“ egy fogalom marad a történelemben. (Valóban, ez lett az „év kifejezése“!) Emlékszem, hogy mikor felhívtalak, itthon nálatok éjfél után egy óra lehetett, nagyon izgatott voltál s azt mondtad: ígérd meg Édes, hogy soha sehova nem mész el többet úgy, hogy aztán utánad jöjjön a világ vége!...

Palikám, nagyon jólesett két gesztusod. Az egyik, hogy hazatértem után egy kétkötetes angol szótárral ajándékoztál meg. Megértettem, hogy miért. Tudd meg, hogy fogom is használni. A másik, hogy te személyesen is megköszönted Halifax polgármesterének azt amit értünk tettek.

De milyen szép volt az ő részéről, hogy pár nap múlva válaszolt a köszönő levelemre!

“Szeretném Önöknek hálásan megköszönni mindazt amit ebben a nehéz időszakban az önök helységébe került utasokért tettek. Különösen köszönöm az állandóan aktualizált tudósító oldalakat. Az volt számomra az egyetlen információ forrás az édesanyám, Horváth Piroska (65) sorsáról, aki Halifaxban szállt le a 963-as United Airlines-al. Angolul nem tud, telefonja nincs és én nagyon aggódtam miatta. Miután beszéltem egy igen barátságos hölgygel a telefonközpontból (902-490-4000) egészen megnyugodtam, mert megtudtam, hogy nagyon biztos kezekben van. Senki nem tudott annyi információt nyújtani, mint az Önök oldala. NAGYON KÖSZÖNÖM! Remélem személyesen is meg tudom mindezt köszönni önnek a következő utazásom alkalmával, Halifaxba látogató turistaként. Köszönettel és szívélyes üdvözlettel: Horváth Pál, 2001 szeptember 13”

“Köszönöm levelét a közelmúltban eltérített repülőkkal, valamint az utasok és a repülőszemélyzet halifaxi kényszer-tartózkodásával kapcsolatban. Amint a New yorki

és washingtoni terror cselekmények eredményeként 8100 ember került hozzánk, minden erőnket latbavetve kellett életbeléptessük a katasztrófa-helyzet tervünket, mint ahogy történt ez nemcsak helyi, de tartományi és országos szinten is. Közintézmények és magánszemélyek tömege fogott össze és gondoskodott fáradhatatlanul a vendégek ellátásáról. Vendégszeretetünket már sokan visszajelezték. Köszönettel vettük az ön szavait is. Peter Kelly, Halifax polgármestere. 2001 szeptember 18.”

„Ladies and Gentlemen !

I want to thank you very much for all what you are doing in these hard moments for all passengers landed in your area !

Many thanks for the very informative websites, continuously updated, which are the only one information for me about the destiny of my mother Paraschiva Horvath, 65, landed in Halifax with United Airlines 963. She don't speak english, she don't have a mobile phone, and I had fear about her.

After I spoke with a very friendly lady in your call center (902-490-4000), I am very calm down now. Even if I could not speak with my mother, I know, that she is very safe in your hands.

Nobody could provide me any informations about the passengers, except you ! THANK YOU VERY MUCH !

I hope, I will have the possibility to thank you personally during my next trip in Canada, as a Halifax visitor tourist.

Thank you very much

Best regards: Paul Horvath“

„Thank you for your correspondence regarding the recent diversion of aircraft and the unscheduled layover of passengers and crew in Halifax. When 8100 people landed on our doorstep due to the terrorist attacks in New York and Washington, we activated our emergency response plan to coordinate the effort. Municipal, provincial and federal departments of government coordinated their efforts. Community organizations and untold numbers of caring citizens rose to the challenge and worked tirelessly to provide comfort and hospitality to our stranded guests in their homes and in eighteen temporary shelters. Our hospitality has been widely acknowledge by many of our guests. We certainly thank you for your comments.

Peter Kelly,

Mayor, Halifax Regional Municipality

A Jóisten adjon Peter Kellynek és egész családjának és mindazoknak, akiktől melegséget, emberséget kaptunk a halifaxi napok alatt egészséget és minden jót!!!

Click!

Az izgatott telefonbeszélgetésekből sajnos semmi nyom nem maradt, de az értem izgulók közben rövidke leveleket (mail) is írtak interneten egymásnak, melyek a telekommunikáció jóvoltából egy klikkmentésre pillanatok alatt célbaértek. Cikáztak a levelek két földrész, négy ország s négy város között:

Ingolstadt /Németország (Marika)

St. Catherines /Ontario / Kanada (Laci)

Bécs /Ausztria (Pali)

Pittsburgh /Pennsylvania / Amerikai Egyesült Államok (Kató).

Ezekből válogattam ki néhányat:

Szia, Kató, Iván, itt van a jegy a kezemben Már a helyjegyek is megvannak, arra is, meg vissza is. Reméljük, minden rendben lesz és nem késik a nagy gép. (Marika)

Szia Laci, biztos értesültél a katasztrófáról. Édes most van útban Pittsburgh felé. A gépét Ottawaba irányították. Kérünk vedd fel ottawai barátaitokkal a kapcsolatot, hogy 14:00 órakor várják őt.(United Airline 963-as járat, München - Washington). Jelezz vissza valamilyen úton! (Marika)

Hallo Laci, végül a gép nem Ottawaba repült, hanem Halifaxba. Édes sajnos még nem jelentkezett. (Marika)

Sziasztok, Édes telefonált tegnap délelőtt, hogy él, "kényszerleszállásuk" volt Halifaxban, (szerintem ők nem tudtak semmiről), és még nem tudják mikor repülnek tovább, és hova. Délután pedig Pittsburghbe telefonált, hogy valószínű este vagy ma reggel mennek tovább Washingtonba. Ennél többet még én sem tudok, remélem ma valahova megérkezik, Pittsburghbe vagy Münchenbe. Itt mi már magatehetetlenek voltunk Palival, Édes pedig nagyon gyorsan beszélt, nem hagyott hátra telefonszámot. Azt is mondtuk, hogy többet amerikai handy nélkül nem engedjük el. Na, ez van, Ferkó állandóan mondta, Édes egy erős természet és feltalálja magát kritikus helyzetekben. Utána pedig majd kiheveri. Ezt remélem én is, most várom majd, hogy jelentkezzen. (Marika)

Tegnap éppen akkor léptem be az ajtón, amikor jelentkeztetek, örvendek, hogy beszóltatok, mert az események forgatagában én is, mint bárki más csak tátottam a számat az elképzelhetetlenül embertelen terrorakción. Nem is sejtettem, hogy Édes pont a tenger felett volt, amikor az egész dolog történt. De a lényeg az, hogy most minden rendben... Édes Kanadában nagyobb biztonságban van, mint az Államokban. Ugyanis itt annyi ilyen "turbános" van, aki mind Allahot imádja, és tudni való, hogy azok egymást nem

robbantják fel. Sajnálom, hogy Halifaxba irányították a gépet, mert tényleg jobb lett volna Ottawaban, és még annál is jobb Torontóban. Utána tudtunk volna menni, és akkor nem is kellett volna bemennie az Államokba addig amíg a következő két hétben egy kicsit rendeződnek a dolgok. Ma azt hallottam a rádióban, hogy egyelőre a repülőterek még mindig zárva maradnak, legalábbis késő délutánig. Még azt is mondták, hogy mindenkit odaszállítanak ahová eredetileg készült, na meg minden szükségletüket ellátják, illetve ellátták. Orvosokat küldtek be a repterekre, szállodákat béreltek, stb....stb. Tudom, hogy ebben a kanadai állam gáláns szokott lenni, még akkor is, ha egyesek ennek ellenére mégis elégedetlenkednek. Meg is érthető, mert számomra szinte elképzelhetetlen az az idegállapot amin szegény Édes is át kellett menjen. Sajnos nem jelentkezett telefonon, úgyhogy mi semmit sem tudunk róla. Kérlek írjatok bár egy pár sort, remélünk, hogy "minden rendben". (Laci)

Sziasztok, köszi a néhány sort, az este beszéltem Bandival Londonból, és hallottam, hogy Édes még mindig "eltérítési állapotban" van. Örülök, hogy minden rendben, és hívott titeket telefonon. Teljesen egyetérték Ferkóval, Édes egy fantasztikusan erős természet. Erről igazán meggyőződtem a tavaly mialatt nálunk volt. Azt hiszem, hogy még a jég hátán is találna valami "megoldást" bármilyen problémára. Már csak az, hogy valósággal "falja" az eseményeket és "szomjasan" visszamegy újabbakért másnap. Habár ez a dolog nem lehetett éppenséggel könnyű számára, mégis talán ad egy olyan felejthetetlen emléket, ami "gyöngyszem" lesz az írásaiban. Annyira pontosan meg tud figyelni minden kis részletet, s utána azt írói rövidegességgel visszaadni, hogy fantasztikus. Egy szó mint száz, ez az esemény lehet, hogy hozzájárul majd egy páratlanul sikeres útleírásához. Szóljatok be ha valami újabbat tudtok meg.

Vigyázzatok magatokra!

(Laci)

A tegnap este sikerült végre beszélgessek Piroscanénivel, nagyon jó hangulatban volt. Úgy tele volt élménnyel, és az élmény annyi erőt adott neki, hogy valósággal sugárzott a telefonon keresztül. Örvendek, hogy az egész nem úgy fogta fel, mint egy traumát, hanem ellenkezőleg, mint egy kellemes "történetet". Nem részletezem a beszélgetést, mert tudom, hogy nemcsak hallani, hanem olvasni is fogjátok a halifaxi élményeket. (Laci)

Ferike, az unokám állandóan az internetben szörfölt hírek és képek után. Tőle tudtam meg, hogy a halifaxiak által tanúsított emberségért a Lufthansa légitársaság elismerésként és hálaként egyik repülőjüknek a Halifax nevet adja.

Amit utólag tudtam meg

Nova-Scotia Kanada keleti részében fekszik, egy számtalan tó és folyó által felszabdalt félszigeten, amely közvetlenül az Atlanti-óceánba nyúlik. Hossza 580 kilométer, felülete pedig közel 55.500 négyzetkilométer. Lényegesen kisebb, mint az európai Skócia, amelyről nevét kapta. Partja erősen tagolt, így összesen 10.424 kilométer hosszú.

Egyike Kanada legkisebb provinciáinak, az Atlanti-tartományoknak (Maritimes): New Brunswick (fővárosa: Fredericton), Newfoundland (fővárosa: St. John's), Prinz-Edward-Island (rövidítve P.E.I. fővárosa: Charlottetown) és maga Nova Scotia, Halifax fővárossal.

A turisták számára ezek igen kedvelt tartományok, ahova elsősorban a vad, érintetlen természetet, a csodálatos partvidéket mennek megcsodálni, az ősi szépségükben megmaradt apró településeket, halászfalvakat, valamint élvezni konyhájuk csodálatos ízeit, a friss tengeri finomságokat.

A 356.000 lakosú Halifaxban él Nova-Scotia népességének egyharmada.

Halifax a tengeren, a tengerrel, a tengerből él. A világ egyik legnagyobb kikötője. Kanada legnagyobb tengerész haditámaszpontja. Csoda tehát hogy a „katasztrófa-helyzetben“ mi is éppen egy tengerész támaszponton laktunk?

Ki gondolta volna, hogy az összes kanadai városok közül Halifaxnak van a legrégebbi **történelme**. Őslakói a mikmak indiánok voltak.

A velencei születésű, de brit szolgálatban álló tengerészt, **John Cabotot** tekintik Nova Scotia felfedezőjének (1497).

Az első európai telepeselek franciák voltak, ám amint 1749-ben **Edward Cornwallis**

2500 angol kitelepülővel a Sfinx fedéltetéről leszállt, azonnal magának tulajdonította a területet, elűzte a franciákat s egy új várost alapított, a mai Halifaxot. A város rövidesen a brit tengerészet igen jelentős bázisává lett.

Halifax a **gyász városa, City of funeral**,- olvastam könyveimből hazatértem után. Miért kapta e jelzót? A legendás Titanic-hajó 1912 április 15. éjszakáján történt tragikus elsüllyedésének helyéhez Halifax kikötő állt legközelebb, innen siettek az első mentőhajók. Az élőket New Yorkba, 209 holttestet pedig Halifaxba szállítottak. Ebből néhányat hazavittek ugyan, de nagy többségüket ott hantolták el. 150 áldozat nyugszik a város három temetőjében, így lett Halifax a világ legnagyobb **Titanic emlékhelye**.

A **Tengerész-múzeumban** láthattam volna az elsüllyedt **Titanic hajó** roncsait és egyéb dokumentumokat, ha tudtam volna róla. Sajnálom, hogy elmulasztottam, bár amint első nap a fiúkkal autójukon cikáztunk a városközpontba, mutatták, hogy merre van a Maritim-múzeum. Akkor arra gondoltam, hát az aztán igazán nem érdekel, elég nekem a tengerész-támaszpont, ahol lakom, nem kell még tengerész-múzeum is. Ki tudta akkor, hogy milyen néznivalókat tartalmaz.

A múzeum másik érdekes részlege a **Halifaxi Robbanásra** emlékeztet. 1917 december hatodikát Halifax **fekete napjaként** emlegetik. A reggeli órákban az Imo nevű belga hajó emberi nemtörődömség miatt a robbanóanyagot szállító Mont Blanc francia hajóval Halifax kikötőjében összeütközött. Azonnal lángbaborult a hajó. A legénységnek sikerült ugyan elmenekülnie a fedélzetről, de a nagy pánikban a parton összegyűlt kíváncsi tömeget nem tudták elzavarni. Főleg gyermekek szaladtak a helyszínre megcsodálni a nem mindennapi jelenséget: egy hajó égését. Az ütközés után húsz percre egy akkora robbanás következett be, melyhez hasonlót csak Hiroshimában okozott az atombomba évtizedekkel később. A várost halomba döntötte, s még száz kilométer távolságban is betörték a házak ablakai. Kétezer ember halt meg, kilencezer súlyosan megsebesült, ezerhatszáz épület összeomlott, tizenkétezer megsérült.

Ezzel még nincs vége a sornak. Nemhiába viseli Halifax a City of funeral nevet. Éppen ezelőtt három évvel, 1998 szeptember 2-án egy újabb tragédia történt a város közelében. Este 22,30-kor a New Yorkból Svájcba (Genfbe) repülő **Swissair 111** pilótafülkéjében tízezer méter magasságban furcsa szag és rövidesen sűrű füst keletkezett. A pilóta vészleszállást próbált végrehajtani Halifax röpterére, de nem sikerült. Nem ért el odáig, 48 kilométerrel előtte belezuhant a tengerbe. Még 8-10 percre lett volna szüksége. Halifaxból repülőök, helikopterek és hajók siettek a helyszínre, de hiába, túlélőket nem találtak, csak roncsokat halásztak ki a tengerből. Mindenki meghalt: 215 utas, plusz a 14 tagú személyzet. Másnap senki nem érkezett meg a genfi röptérre Amerikából. Az utasok közt 89 amerikai, 42 francia, 31 svájci volt, a többi más országokból származott. A baleset okát a mai napig sem hozták nyilvánosságra. A városatyák jelenleg arról tárgyalnak, hogy kellene nyissanak még egy temetőt azon idegen látogatók számára, akiket Halifaxban, vagy környékén ér a halál.

Most is történhetett volna baj, nagy baj,- ha jól utána gondolunk. Elég lett volna egyetlen időzített bomba az egymás mellett szorongó repülőgépek valamelyikében. Még rágondolni is borzalmas. De szerencsére ezúttal kedvezően alakult a helyzet, pár nap késedelemmel ugyan, de mindenki, mind a 8100 utas folytathatta útját. Senki nem került a halifaxi temetőbe.

Most már hagyjuk a gyászt, mert Halifax nemcsak a gyász városa, sokkal több annál.

Még csak annyit, hogy a kritikus időszakban, szeptember 11-én, Jordánia királya is, szép feleségével éppen az Atlanti-tartományokban nyaralt, onnan egyenesen Amerikába, Bush elnökhöz repültek találkozóra s ott mesélték a tévében, honnan jönnek. Nem mondom, érdekes lett volna meglátni őket például a halifaxi kikötőben...

A festői kikötővárosban állítólag a legszebb kilátást a látogató a város fölött emelkedő csillag alakú **citadelláról** kapja, mely 1749-ben épült, a város alapításának

évében, az indián- és francia támadások kivédésére. A mostani erődtámasz tulajdonképpen már a negyedik, alig másfél évszázados és végeredményben soha nem használták, mert olyan erős katonai bázis volt, hogy nem támadta meg ellenség. Az erődtámasz fenn van a dombon, alulról semmi nem látszik belőle, csupán a hegy lábánál álló óratorony, a város jelképe. Az óratornyot 1800-ban ajándékozta a pontosság „megszállottja“, a kenti herceg, mert – úgy mondd - a katonák mindig kell tudják, hogy hányat ütött az óra.

A citadellában ma egykori uniformisokba beöltözött egyetemisták patulálnak s tartanak a látogatók szórakoztatására különféle bemutatókat. Legmutatósabb a 11 órás őrségváltás. Délben pedig, ez már hagyomány, ágyúlövés jelzi a tizenkét órát. Az óratornyot ábrázoló képeslapot mutatva, melyet még Marjorieval vásároltam, mondtam az egyik tisztnek, hogy én ide szeretnék elmenni, mire ő egy papírra felírta, hogy tíz kanadai dollárba kerül a belépő. Na azt már igazán soknak találtam az óratorony megtekintéséért. Nem gondoltam, hogy fenn a dombon még sok egyéb látnivaló várna tíz dollár ellenében. Egy szó, mint száz, nem mentem el, amit most utólag igen-igen sajnálok.

Az utóbbi évtizedben Új-Skócia fővárosa az Atlanti tartományok **kulturális központjává** fejlődött ki, öt egyetemmel, rangos galériákkal, múzeumokkal, számtalan zenei és kulturális rendezvénnyel.

Halifax a **hip-city** nevet is viseli, a mozgalmas vidám éjszakai élete miatt, amelyben érdekesen keveredik a Rock'n Roll a skót duda hangjával és a celtic-muzsikával.

Halifax **City of Trees**, azaz a fák városa. Hát – őszintén szólva - ez fel sem tűnt nekem, hiszen egész Kanada egyetlen hatalmas erdőség.

Halifax **City of Bluenose**. Az már igen. Hosszú ideig a világ leggyorsabb hajója volt Nova Scotia büszkesége, a Bluenose, Kanada leghíresebb vitorláshajója. Új- Skócia szimbólumává vált, amely ma már szinte annyira ismert, mint a juharlevél. Azt mondják róla, hogy Kanada „vitorlás követe“. A hajóépítészet remeke. Egy mestermunka. 1921-ben építették az egykori svájci és német protestánsok által lakott közeli **Lunenburgban**, melyet az UNESCO világkincsnek kiáltott ki rendkívül érdekes, kiváló állapotban megtartott központja miatt. Az Új Skóciaiakat „kék orrúaknak“ (bluenose) csúfolják. Nem teljesen tisztázott, hogy a hajó miatt-e, avagy a téli hónapokban tapasztalt látvány miatt. 1963-ban elkészítették a másolatát, a **Bluenose II-t**, mely ma a halifaxi kikötőben látható, hol a parthoz kikötve, hol éppen „üzemelve“, ugyanis kétórás sétahajózáson lehet rajta résztvenni.

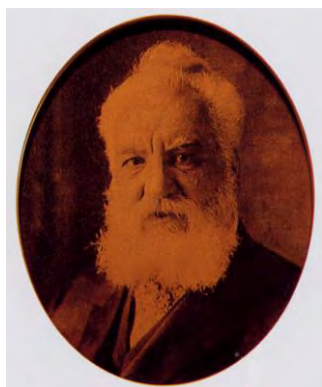
Halifax az **ellentétek városa**, ahol jól megférnek a gondosan restaurált régi történelmi épületek is az ultramodern felhőkarcolók mellett. Csak itthon tudtam meg, hogy azok az érdekes, gondosan restaurált házak a kikötői sétányon, melyek oly sok képeslapon szerepelnek, tulajdonképpen jelentős történelmi épületek (**Historic Properties**) az ezernyelcszázados évekből származó egykori raktárházak, melyekben a kalózsok rabolt kincseiket tárolták. Ma butikok, elsőosztályú vendéglők kaptak bennük helyet.

Halifax röptere 35 kilométerre fekszik a városközponttól. Ha tudtam volna, igazán szétnézhettem volna a hosszas várakozás alatt az indián múzeumban, a **Mi'kmaq Heritage Gallery**-ban. Éppen a röptér épületében található, valószínűleg azzal a céllal,

hogy ott az utasok utolsó pénzükön vásárolhassanak emlékebe mikmak indiánok készítette emléktárgyakat: kosarakat, ékszereket, babákat, faszobrocskákat, rajzokat. (Vajon Fara, aki a kikötőben zenélt, mikmak indián volt?)

Kérdeztem a tiszteltől, hogy ez hol van,- egy **világítótornyot** ábrázoló plakátra mutatva,- mert szeretném megnézni. Ó, semmi remény, oda nem mehetek el, nem Halifaxban van. Csak itthon tudtam meg, hogy tulajdonképpen Új - Skóciának, sőt egész Kanadának a legtöbbet fényképezett, leghíresebb világítótornyát szerettem volna megtekinteni, amely **Peggi's Cove**-ban, az összesen 90 lakosú halászfaluban van, s hogy benne ma egy postahivatal (!) működik. Még ilyet se hallottam.

Észak Amerika legszebb útszakasa a **Cabot Trail**,- írják a könyvek. Valószínűleg ezen az útszakaszon autózott a business classon ülő nő, mert igen-igen lelkesen beszélt róla, hogy milyen gyönyörű volt.

Az út átvezet **Baddeck** nevű helységen is, ahol szintén található egy szép világítótorony és egy neves ház, **Alexander Graham Bell** (1847-1922), a telefon feltalálójának emlékháza.

Tulajdonképpen a német fizikus, Johann Philipp Reis szerkesztette az első telefonkészüléket 1861-ben, de Bell fejlesztette tovább s végeredményben ő helyezte azt működésbe. Az ő felfedezése tette átütő sikerűvé a távolsági beszélgetéseket. Egy szóval ő indította el a telefonálást. Egy sokrétű feltaláló volt, aki nemcsak a telekommunikációba, de a légi és tengeri utazástechnikába, az orvostudományba, sőt az állattenyésztésbe is beírta nevét. Eredetileg süket-néma gyermekek oktatására kiképzett tanár volt, legizgalmasabb kutatási területét a hang-hullámok és elektromos rezgések egymásba való átalakítása képezte.

Egy hasonlóan sokrétű személyiségről szereztem tudomást nemrég, amint félfüllel hallottam egy tévé adásban, hogy Halifaxban él. Hogyne irányítottam volna rá teljes figyelmet, hisz röviddel előtte tértem haza fordultatos, kalandos északamerikai utamról.

Az igen szimpatikus hölgy **Elisabeth Mann Borgese** 83 éves ugyan, de szellemileg is, fizikailag is topfit. Annyira az, hogy nemzetközi szemináriumokon még mindig tart előadásokat a tengerjogról, járja a világot, olyan aktív, mintha élete teljében lenne. A nagyszerű "Die Manns" című háromrészes tévéjáték tulajdonképpeni főszereplője. A Buddenbroock ház, a Varázshegy, a Mario és a varázsló, a Lotte Weimarban, a Doktor Faust, a Halál Velencében szerzőjének, Thomas Mann irodalmi Nobel-díjas, a 20.század legjelentősebb német írójának még egyetlen élő gyermeke, akit születésekor, 1918-ban kissé csalódással fogadtak szülei. Jobban szerettek volna egy fiút, akit Gabrielnek, vagy Michaelnek keresztelhetnek az arkangyalok neve után. (Szerencsére utána még született egy fiú, akit valóban Michaelnek neveztek el, Elisabeth pedig apja kedvence lett).

A család a náci időszakban Németországból Svájcba menekült, majd Amerikában telepedett le véglegesen. Nagyon hangulatosan mesélte az idős hölgy, hogy 21 éves korában olvasta az Amerikában élő G.A.Borgese olasz író antifasiszta regényét "és akkor azt mondtam, ehhez az emberhez akarok feleségül menni! Úgy is történt, bár 39 év korkülönbség volt köztünk. Olyan élettársat kívántam magamnak, akire felnézhetek, a

fiatal fiúk soha nem érdekeltek”. Az öreg hölgynek két saját lánya van, egyik Milánóban, a másik Kaliforniában él. Elisabeth asszony tulajdonképpen koncert zongorista, aki nemcsak a pódiumon bizonyított, hanem más területeken is. Alapító tagja volt 1970-ben a Római Klubnak. 1972-ben Máltában megalapította a Nemzetközi Oceanográfiai Intézetet. 1980-ban Kanadában a Politikai Tudományok professzora lett. Novellák és színdarabok szerzője. Egyik novelláját nemrég filmesítették meg Klaus Maria Brandauer főszereplésével.

Ma Halifaxban él (fogadott fia és annak családja közelében) öt kutyájával és azok gondozójával, a „kutyakisasszonnyal“. Nagyon foglalt, de mégis szakít időt hobbijának: zongorázni és gépírni tanítja kutyáit. Az Olivetti cégtől nagybillentyűs írógépet rendelt, amivel kedvencei egyszerű, három-négy betűből álló angol szavakat tudnak diktálás után orrukkal lepötyögtetni: dog, eat stb. Volt két igen „muzikális“ kutyája is, amelyek Bach-ot, Mozartot és Bartók gyermekdalokat tudtak „két kézzel“ és orral játszani.

(Pár nappal írásom véglegesítése előtt értesültem a hírről: Elisabeth Mann Borgese asszony 83 éves korában Zürichben tüdőgyulladásban meghalt. Két nappal előtte még lelkesen számolt be telefonon svájci sportélményeiről. Elisabeth asszony szenvedélyes síző volt. Élete utolsó napján még sízett az öreg hölgy, a Halifaxi Oceanográfiai Intézet egykori elnöknője. Isten nyugtassa!)

Új- Skóciában ünnepi alkalmakkor a férfiak is, a nők is skót szoknyát öltenek és eredeti skót whiskyt isznak. A skót duda muzsikája „otthon van“ Új- Skóciában. Állítólag Új- Skócia még skótabb, mint maga Skócia.

Érdekes, hogy éppen Amerikába indulásom előtti napon rögzítettem a tévéből videószalagra egy 45 perces dokumentumfilmet, melyet akkor nem néztem meg csak hazatértem után, tehát közel két hónap múlva. A műsor címe: **Nova Scotia** volt!

Ezek után kérdem én, emez mi volt, ha nem egy újabb jel?! Egy jel, amelyre szintén nem figyeltem fel. Jó lett volna felfigyelnem rá? Jó lett volna végignézni a filmet, mikor a tévé sugározta? Nagyon!!! Halifaxban ugyanis hasznát vehettem volna a látottaknak.

Csak hát, én a jeleknek akkor nem tulajdonítottam jelentőséget.

Kár volt? Vagy hála Istennek!?

2001

Tartalomjegyzék

Amerikába indultam	1
Kanadába érkeztem.....	4
Gyanús előjelek	6
Katonai bázison	8
Marjorie	14
Lisa	18
Kálcium	27
„Veszélyes fegyvereim“	30
Izgalmak idehaza	33
Klick!	39
Amit utólag tudtam meg	41
Tartalomjegyzék, Könyvészeti anyag:	46

- Illustriertes Länderlexikon, Bechtermünzverlag, 1999
- Kanada, Der Osten, Poliglott 1998
- Das Wissen unserer Zeit, 1998
- Die Grossen der Moderne, 2001
- Internet

Horváth Piroska 1936, február 28-án született Magyardécsén, Erdélyben, földműves szülők második gyermekeként. Iskoláit Désen és Kolozsváron végezte, majd a kolozsvári Bolyai tudomány-egyetem biológia-kémia szakán szerzett diplomát. A beszercei líceum tanáraként dolgozott 28 éven át. Férjével, Horváth Pál magyar nyelv- és irodalomszakos tanárral, évtizedeken át vezették és ápolták a város és környéke magyar kulturális életét (színházcsoport, szavalóestek, író-olvasó találkozók, népi egyetem, stb.) Házasságukból két gyermek született. 1985 óta Ausztriában él, ahol új szenvedélynek lett híve: az utazásnak. Sajátos hangú beszámolóiban a különböző városokban, országokban szerzett élményeit osztja meg az olvasóval.

